

Ammatillisen koulutuksen ryhmän raportti
ammatillisen koulutuksen seurannasta vuodelta 2012

Sisältö

Saatteeksi	3
I Keskeiset havainnot ja toimenpide-ehdotukset	4
II Yhteiskunnan koulutusjärjestelmän keskeiset muutokset	6
Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen opiskelijavalintojen perusteiden uusiminen	6
Järjestämis- ja toimilupien uudistaminen	6
Kouluttavien laitosten rakennemuutoksia.....	7
Tutkintorakenteiden muutokset.....	7
Rahoitussäädösten muutokset sekä valtiontalouden säästöjen kohdentuminen eri koulutusasteille	7
Vaikuttamistoiminta.....	8
III Rekrytoinnin edistäminen ja henkilöstön kehittäminen	9
Kirkon henkilöstö vuonna 2012.....	9
Rekrytointi	9
Kirkkohallituksen tuki kouluttaville laitoksille (Kiko).....	10
Työelämässä oppimisen kehittäminen.....	10
Kirkon henkilöstökoulutuksen kehittäminen	10
IV Kirkon alan koulutusten seuranta.....	12
Teologikoulutus.....	12
Kanttorikoulutus.....	13
Diakonian koulutus	14
Lastenohjaajien koulutus	15
Lapsityöohjaajien/kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajien koulutus.....	16
Kirkon nuorisotyöohjaajien koulutus.....	17
Lähetysseurien koulutus.....	18
Kirkonpalvelustyö.....	19
V Liitteet	
Liite 1 Tiedot tutkinnon suorittaneista 2012	
Liite 2 Hiippakunnat, joista on lähdetty opiskelemaan (opintonsa aloittaneet)	
Liite 3 Seurakuntaharjoittelu/työssäoppimiskasvojen sijoittuminen hiippakunnittain 2012	
Liite 4 Papiksi ja diakonian virkaan vihityt 2012	
Liite 5 Tuomiokapituleille suoritetut tutkinnot ja orientoitumiskoulutukset 2012	
Liite 6 Tuomiokapitulien arvio seurakuntien rekrytointitilanteesta	
Liite 7 Seurantaryhmien jäsenet sekä kirkon edustajat opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen asettamissa toimikunnissa 2012	

Saatteeksi

Kirkkohallituksen asettaman ammatillisen koulutuksen ryhmän (AKR) tehtävänä on tukea Kirkon koulutuskeskusta (KK) kirkollisen koulutuksen koordinoititehtävän toteuttamisessa erityisesti ammatillisen peruskoulutuksen kysymyksissä. Kirkon työhön valmistavaa ammatillista koulutusta arvioivat ja kehittävät piispainkokouksen asettamina teologi-koulutustoimikunta ja kanttorikoulutustoimikunta sekä Kirkon koulutuskeskuksen asettamina diakoniakoulutuksen seurantaryhmä, kirkon nuorisotyönohjaajien koulutuksen seurantaryhmä, kirkon varhaiskasvatuksen koulutuksen seurantaryhmä, kirkon kansainvälisen työn koulutuksen seurantaryhmä sekä sielunhoidon koulutuksen seurantaryhmä.

Seurantaryhmien tehtävänä on seurata sekä alansa peruskoulutusta että täydennyskoulutuksen tarkoituksenmukaisuutta kirkon ja yhteiskunnan tarpeiden näkökulmasta. Ammatillisen koulutuksen ryhmässä on edustus kaikista edellä mainituista ryhmistä. Puheenjohtajana toimii Kirkon koulutuskeskuksen johtaja Kari Kopperi (KK) ja jäseninä Sixten Ekstrand (Porvoon hpk), Helena Tuominen (KK), Jari Jolkkonen (PK, varapj.) 4.10.2012 asti, 4.10.2012 alkaen Jyri Komulainen (PK, varapj., varajäsenenä Anna-Kaisa Inkala, PK), Oili Marttila (TyO/KiT, varalla Katariina Kietäväinen), Kai Peltonen (Espoon hpk), Marja Pesonen (KJY), Minna Törrönen (KK), Timo Tulisalo (KK), Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen (KJY, varajäsenenä Lasse Erkkilä, KK) sekä sihteerinä koulutussuunnittelija Eeva Salo-Kopperi (KK). Vuonna 2012 AKR kokoontui 5 kertaa.

Raportissa tarkastellaan ammatillista koulutusta mm. seurantaryhmien toimintakertomusten, hiippakunnille ja koulutuille oppilaitoksille tehtyjen kyselyjen sekä yhteiskunnan koulutuspolitiikan seurannan ja vaikuttamistoiminnan pohjalta. Raportti sisältää AKR:n havainnot ammatillisesta koulutuksesta sekä toimenpide-ehdotukset kirkkohallitukselle ja sen kautta myös piispainkokoukselle. Toimenpide-ehdotukset ja keskeiset havainnot on koottu tiivistetysti raportin lukuun I. Niiden tausta ja laajemmat yksityiskohtaiset havainnot esitetään luvuissa II – IV.

Järvenpäässä 15.4.2013

Kari Kopperi
puheenjohtaja

Minna Rikkinen
sihteeri

I Keskeiset havainnot ja toimenpide-ehdotukset

Keskeiset havainnot ja huomiot

Ammatillisen koulutuksen ryhmä on tehnyt koulutusalojen seurantaryhmien raporteissa sekä kouluttaville oppilaitoksille ja tuomiokapituleille suunnatuissa kyselyissä esitetyn perusteella seuraavia havaintoja ja huomioita.

- Koulutuspaikat ja kirkon tehtäviin kelpoistavat tutkinnot:
  - Opetus- ja kulttuuriministeriössä (OKM) on käynnissä useita koulutusjärjestelmän kehittämishankkeita, jotka voivat vaikuttaa kirkon tehtäviin kelpoistavan koulutuksen ja tutkintojen aloituspaikkojen määriin eri koulutusasteilla sekä myös tutkintojen perusteisiin. Näiden hankkeiden seuraaminen on välttämätöntä.
  - Koulutuspaikkojen alueellisella sijainnilla on suuri merkitys kirkon työntekijärekrytoinnille
- Hakijamäärät:
  - Teologikoulutuksen hakijamäärän laskua on pidetty huolestuttavana. Alhaiset hakijamäärät voivat ennakoita opiskelijoiden laadun heikentymistä, jos opiskelupaikan saa heikommilla lähtöpisteillä
  - Kanttorikoulutuksessa on satsattu onnistuneesti opiskelijarekrytointiin, sillä hakijamäärät ovat selvästi kasvaneet. Tästä huolimatta opiskelijarekrytointiin panostaminen on tärkeää myös jatkossa.
- Koulutuksen markkinointi:
  - Koulutukseen rekrytoinnin tueksi tarvitaan laadukkaita ja kohdennettuja kirkollisen koulutuksen markkinointimateriaaleja. Joillekin koulutusaloille tällaisia aineistoja on jo tuotettu, mutta jatkossa materiaalia tarvitaan erityisesti kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajien ja teologien koulutuksista.
- Alueellinen koulutukseen rekrytointi:
  - Hiippakuntien aktiivisuus koulutukseen rekrytoinnin edistämässä on osoittautunut ensi arvoisen tärkeäksi, sillä hiippakunnan alueelta aloittaneiden opiskelijoiden määrän, alueella toteutettujen työssäoppimisjaksojen ja onnistuneen työntekijärekrytoinnin välillä on havaittavissa selkeä yhteys.
  - Seurakunnassa toteutettu työssäoppimis/harjoittelujakso vaikuttaa merkittävästi opiskelijan kiinnostukseen työllistyä kirkkoon.
  - Seurakunnat voivat edistää työntekijärekrytointiaan tukemalla koulutukseen rekrytoitumista.
- Työssäoppimisjaksot/harjoittelujaksot:
  - Kirkkomusiikin opiskelijoiden harjoittelut ja niiden koordinointi edellyttävät vahvistamista.
  - Kirkon työpaikkojen oppimisympäristöjen käytäntöjä on kehitettävä ja yhtenäistettävä. Tarvitaan lisää työssäoppimis-/harjoittelupaikkoja, työelämäohjaajien koulutusta sekä yhtenäisiä työssäoppimisen/harjoittelun ohjeita.
  - Kirkon ja kouluttavien laitosten yhteistyö edistää työssäoppimisen/harjoittelun tavoitteiden toteutumista ja vahvistaa niiden merkitystä onnistuneina oppimisen sekä rekrytoinnin välineinä.
- Kirkon työntekijän identiteetti:
  - Kirkko on tukenut kirkkomusiikin opiskelijoiden teologisten aineiden opetuksen järjestämistä Sibelius-Akatemiassa, mutta kirkon tukea toivotaan myös alan ammattikorkeakoulujen teologisten aineiden opetukseen.
  - Ammatillisena peruskoulutuksena toteutettavan lapsi- ja perhetyön perustutkinnon (nuorten) opiskelijarekrytoinnissa on tarpeen korostaa nykyistä enemmän seurakuntien hyviä mahdollisuuksia tarjota työpaikkoja.
- Koulutuksen työelämävastaavuus:
  - Diakoniakoulutuksessa on nostettu esille kysymys alan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden osaamisen hyödyntämisestä kirkon eri tehtävissä.
  - Duntion ammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa on kiinnitetty huomiota toimintaympäristön muutoksiin, jotka edellyttävät seurakuntien ja oppilaitosten yhteistyön ja vuorovaikutuksen vahvistamista.
- Täydennyskoulutus:
  - Kirkon nuorisotyönohjaajien osallistuminen kirkon henkilöstökoulutukseen sekä ammattikorkeakoulujen jatko-opintoihin on kasvanut merkittävästi viimeisten viiden vuoden aikana. Tähän ovat vaikuttaneet mm. kirkon henkilöstön kehittämissopimuksen sisältämä laaja-alaisempi käsitys henkilöstön kehittämisestä ja sen menetelmistä, seurakunnissa yleistyvät osaamiskartoitukset ja selkeämmät kehittämissuunnitelmat ja osaamisen johtamisen rakenteet, kirkon henkilöstökoulutuksen

moduulipohjaisuus (erityisesti erityiskoulutusten) sekä kirkon nuorisotyön ohjaajille suunnatun henkilöstökoulutustarjonnan merkittävä lisääntyminen ja monipuolistuminen.

Ammatillisen koulutuksen ryhmän toimenpide-ehdotukset

Ammatillisen koulutuksen ryhmä esittää, että

1. kehitetään kirkon, oppilaitosten, hiippakuntien ja seurakuntien yhteistyötä koulutukseen rekrytoinnissa ja työssäoppimisessa/harjoittelussa (vastuutahoina AKR ja hiippakunnat),
2. vahvistetaan moniammatillista ohjaajakoulutusta ja selvitetään mahdollisuudet alueellisen/hiippakunnallisen koulutuksen kehittämiseen. Päivitetään ohjaajan opas, jotta työssäoppimisen/harjoittelun käytäntöjä voitaisiin yhtenäistää ja parantaa laadullisesti (vastuutahoina AKR ja KK),
3. selvitetään ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon työelämävastaavuutta sekä tutkinnon suorittaneiden työllistymistä kirkon eri tehtäviin (vastuutahoina AKR, KiT/TyO ja KTK),
4. selvitetään työntekijätarpeen ennakoimiseksi mahdollisuutta saada nykyistä tarkempia tilastoja täyttämättä jäävistä ja lakkautetuista viroista/tehtävistä kirkossa (vastuutahoina KiT/TyO),
5. käynnistetään valmistelut koulutuksen laadullisen ennakointihankkeen toteuttamisesta kirkossa (vastuutahoina AKR, KK ja KiT/TyO).

II Yhteiskunnan koulutusjärjestelmän keskeiset muutokset

Yhteiskunnan koulutusjärjestelmien kehittäminen on edelleen aktiivista. Kehittämisen puitteet on hahmoteltu hallituskauden alussa valmistuneessa Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa (KESU) 2011 – 2016. Erilaisissa koulutuksen kehittämishankkeissa on korostettu mm. nuorten yhteiskuntatakuun toteutumista, työurien pidentämistä sekä elinikäistä oppimista. Jatkossa kuvataan lähemmin tärkeimpiä koulutuspoliittisia kehittämishankkeita ja niiden vaikutuksia kirkollisiin koulutuksiin.

Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen opiskelijavalintojen perusteiden uusiminen

Hallitusohjelman mukaisesti halutaan parantaa ensimmäistä opiskelupaikkaa hakevien ja ilman koulutuspaikkaa tai tutkintoa olevien hakijoiden asemaa. Tästä syystä sekä ammatillisen koulutuksen opiskelijaksi ottamisen että korkeakoulujen opiskelijavalintojen perusteita uudistettiin vuoden 2012 aikana. Ammatillisessa koulutuksessa uusia valintaperusteita sovelletaan ensimmäisen kerran syksyn 2013 yhteishaussa ja korkeakouluissa vuoden 2014 opiskelijavalinnoissa. Nämä nuoria suosivat ratkaisut edistävät heidän mahdollisuuksiaan saada opiskelupaikka, mutta monimutkaistavat aikuisten ammatin vaihtajien asemaa. Ammatillisessa koulutuksessa aiemman tutkinnon suorittaneille vahvistetaan erillisvalintoja, ammatillista lisäkoulutusta, oppisopimuskoulutusta ja näyttötutkintokoulutusta. Korkeakouluihin suunnitellaan jatkossa koulutusala vaihtaville sekä vastaavantasoisien tutkinnon suorittaneille uudenlaisia tapoja hakeutua koulutukseen, esimerkiksi erillishaut tai kiintiöt.

Kirkon virkaan tai tehtävään kelpoistaviin koulutuksiin sekä kirkon tehtäviin on viimeisten vuosien aikana hakeutunut yhä enemmän alan ja ammatin vaihtajia.

- Opiskelijavalintojen käytäntöjen muuttuessa kirkon tulee vaikuttaa siihen, että alan ja ammatin vaihtajien asema turvataan.

OKM:ssä on valmisteltu myös korkeakoulujen erikoistumiskoulutusten sekä koulutusrakenteiden uudistamista. Näissä valmisteluissa on esitelty malleja, jotka voivat tuoda ratkaisuvaihtoehtoja tilanteisiin, joissa henkilöllä on kirkon tehtäviin edellytettävä tutkinto, mutta johon ei kuulu piispainkokouksen edellyttämiä kirkon työhön liittyviä opintoja.

Järjestämis- ja toimilupien uudistaminen

Vuosien 2010–2012 aikana OKM on toteuttanut mittavan koulutuksen järjestämis- ja toimilupien uudistamisohjelman. Ammatilliset oppilaitokset sekä kansanopistot ovat saaneet joko toistaisen tai määräaikaisen koulutuksen järjestämisluvan. Lapsi- ja perhetyön perustutkinnon oppilaitoksista (12) kaksi sai määräaikaisen luvan, muut toistaisen sekä yksi uusi oppilaitos on tehnyt tutkintotoimikunnan kanssa määräaikaisen sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä.

Ammattikorkeakoululain uudistamiseen liittyvä toimilupien uudistamiskierros toteutuu syksyllä 2013. Se koskee myös viittä kirkon tehtäviin kouluttavaa ammattikorkeakoulua¹. Ammattikorkeakoulut ovat valmistautuneet haku- ja kiertokierrokseen jo vuoden 2012 aikana. Jatkossa toimiluvassa määritellään koulutusvastuu eli ammattikorkeakoulututkinnot ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot sekä niihin liitettävät tutkintonimikkeet. Toimilupaprosessissa arvioidaan ammattikorkeakoulun tarpeellisuus esimerkiksi suhteessa alueellisiin ja valtakunnallisiin koulutustarpeisiin.

¹ Centria ammattikorkeakoulu, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Tampereen ammattikorkeakoulu, Oulun seudun ammattikorkeakoulu sekä Yrkeshögskolan Novia.

Kouluttavien laitosten rakennemuutoksia

- Taideyliopisto aloitti vuoden 2013 alussa (Sibelius-Akatemia, Kuvataideakatemia ja Teatterikorkeakoulu).
- Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu muutti nimensä Centria ammattikorkeakouluksi. Vuoden 2013 alusta alkaen siinä on vain kaksi yksikköä: Kokkola-Pietarsaaren yksikkö ja Ylivieskan yksikkö. Toimipisteet sijaitsevat Kokkolassa, Pietarsaarella, Ylivieskassa ja Raudaskylässä.
- Vuoden 2013 alusta Diakonia-ammattikorkeakoulun organisaatio muuttui yksikköpohjaisesta mallista valtakunnalliseen ja osaamisaluepohjaiseen malliin. Entisen Diak Etelän kolme kampusta yhdistynevät vuoden 2016 alussa.
- Kirkkopalvelut ry ja Suomen Kirkon Seurakuntaopiston säätiö ovat päättäneet integraatiosta vuoden 2012 aikana. Uusi organisaatio aloittaa toimintansa 1.8.2013. Siinä operatiivista vastuuta kantaa Kirkkopalvelut ry, joka mm. ylläpitää Seurakuntaopisto -nimistä oppilaitoskokonaisuutta, joka toimii sekä Järvenpäässä että Pieksämäellä.
- Ylitornion kristillinen opisto yhdistyi Oulun diakoniaopistoon ja on nyt nimeltään Ylitornion toimipaikka.

Tutkintorakenteiden muutokset

OKM on tehnyt säädösvalmisteluja, jotka tähtäävät kaikkien koulutusasteiden tutkinto- ja koulutusrakenteiden muutoksiin 1.1.2014 lukien. Ammatillisessa koulutuksessa on valmisteltu muutoksia perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen rakentumisperiaatteisiin sekä tarkennettu niiden suhdetta toisiinsa. Tavoitteena on jatkossa mahdollistaa tutkintojen muodostaminen nykyistä joustavammin tutkinnon osista. Tällöin lapsi- ja perhetyön perustutkinnon sekä kuntien ammattitutkinnon muodostumissääntöjen valmistelussa tulee varmistaa riittävä osaaminen kirkon näkökulmasta.

Ammattikorkeakoulusäädösten muutoksilla pyritään entistä laajempien opintojen kokonaisuuksien muodostumiseen. Tämä vuoksi toimiluvissa ei enää mainita koulutusohjelmia, ainoastaan tutkinnot ja tutkintonimikkeet. Yliopistojen koulutusvastuita koskevat säädökset on tarkoitettu uudistaa samassa aikataulussa. Koulutusvastuiden uuden määrittelyn tavoitteena on vähentää oppiainetasoista sääntelyä ja mahdollistaa nykyistä paremmin eri tieteen- ja koulutusaloja yhdistävien opintokokonaisuuksien toteuttaminen.

- Kun eri koulutusasteilla valmistellaan tutkintojen muodostumissääntöjä, kirkon tulee olla aktiivinen ja vaikuttaa valmisteluun, sillä muodostamissäännöt vaikuttavat myös kirkon virkoihin ja tehtäviin kelpoistaviin tutkintoihin.

Rahoitussäädösten muutokset sekä valtiontalouden säästöjen kohdentuminen eri koulutusasteille

Yliopistojen uusi rahoitusmalli on otettu käyttöön vuoden 2013 alusta alkaen. Perusrahoituksesta 75 prosenttia määräytyy toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella ja 25 prosenttia muiden koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella. Valtion rahoitusta yliopistoille kohdennetaan erityisesti suoritettujen tutkintojen ja opintopisteiden sekä tieteellisten julkaisujen ja kilpaillun tutkimusrahoituksen perusteella. Ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin valmisteluissa yliopistojen mallia on käytetty pohjana soveltuvin osin. Rahoituksen määräytymisperusteissa ja rahoituskriteereissä otettaisiin huomioon ammattikorkeakoulujen koko lakisääteinen toiminta korostaen laatua, vaikuttavuutta ja tehokkuutta. Ammattikorkeakoulukohtainen rahoitus määräytyisi pääasiassa suoritettujen tutkintojen ja opintoprosessien laadun, tehokkuuden, työllistymisen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan perusteella. Uudistuksen toisessa vaiheessa vastuu perusrahoituksesta on tarkoitus siirtää kokonaan valtiolle. Rahoitusmallien kehittämiseen vaikuttavat myös valtion säästöpyrkimykset ja siksi esitetyt rahoitusmallit voivat kiristää oppilaitosten taloudellisia toimintaedellytyksiä ja siten vaikuttaa opintojen toteuttamiseen.

Koulutustarjontaa (aloituspaikkoja ja kokonaisopiskelijamääriä) mitoitetaan uudelleen hallitusohjelman ja Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman (KESU) 2011 - 2016 tavoitteiden mukaisesti kaikilla koulutusasteilla.

Mitoituksissa otetaan huomioon nuorten ikäluokkien pieneneminen sekä koulutustarjonnan suuntaaminen kasvu-alueille. KESUn kirjatut aloittajavoitteet olivat kirkon tehtäviin kelpoistavan koulutuksen osalta riittävät. Vuosien 2012 ja 2013 osalta ne ovat myös toteutuneet kirjatulla tavalla. Vuonna 2012 ja 2013 tarkistetaan KESUn loppuvuosien (2014–16) koulutustarjonnan määrät. Koska määrälliseen koulutustarjonnan ennakointiin ja arviointiin vaikuttavat aiempaa enemmän alueelliset näkemykset, kohdistuu valtakunnalliseen koulutustarpeeseen vastaaviin, esimerkiksi kirkon tehtäviin kelpoistaviin tutkintoihin, helposti aloittaja- ja opiskelijamäärien vähennyksiä.

- aloittajapaikkamääriä on seurattava tarkoin ja pyrittävä niiden ylläpitämiseen kirkon koulutustarpeen edellyttämällä tasolla.

Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärää vähennetään noin 3150 opiskelijalla vuoteen 2016 mennessä. Samalla opiskelijamääriä suunnataan uudelleen alueellisesti ja koulutuksen järjestäjien kesken alueiden sisällä. OKM:n loppuvuonna 2012 tekemät ammatillisen koulutuksen alueelliset sekä maaliskuussa 2013 tekemät järjestäjäkohtaiset ammatillisen peruskoulutuksen aloituspaikkaesitykset eivät ota riittävästi huomioon lapsi- ja perhetyön perustutkinnon valtakunnallista koulutustarvetta.

OKM:n ammattikorkeakoulujen vuoden 2013 aloituspaikkoihin tekemät leikkaukset eivät kohdentuneet kirkon virkoihin kelpoistaviin tutkintoihin. Vuosina 2013–2016 ministeriö tavoittelee 2 030 aloituspaikan vähennyksiä.

Vaikuttamistoiminta

Kirkkohallituksen koulutuspoliittisessa vaikuttamistoiminnassa painotetaan sekä kirkkoon kelpoistavaa koulutusta ja osaamisen kehittämistä koskevaa edunvalvontaa että yhteiskuntavastuuseen perustuvaa arvovaikuttamista. Vuonna 2012 keskityttiin viranomaisvaikuttamiseen ja työmarkkinaperustaiseen vaikuttamiseen. Tehokkaimmaksi koettiin erilaisten työryhmien sekä toimi- ja neuvottelukuntien jäsenyyksien ja henkilösuhteiden kautta vaikuttaminen yhdistettynä perinteisiin lausuntoihin ja kirjallisiin näkemyksiin. Kirkkohallituksen koulutuspoliittisessa vaikuttamistoiminnassa ryhdyttiin vahvistamaan sisäistä virkamiesyhteistyötä ja kehitettiin vaikuttamistoiminnan tapoja.

Työmarkkinoiden Raamisopimuksen täytäntöönpanoon liittyen koulutuksen ja osaamisen kehittämisen kysymyksiä käsiteltiin useissa kaksi- ja kolmikantaisissa työryhmissä. Työryhmissä pohdittiin mm. ikäohjelmamallia, aikuiskoulutustuen kehittämistä, henkilöstösuunnittelun kehittämistä ja koulutusvähennystä (ns. 3 päivän koulutus). Kirkon työmarkkinalaitoksella oli kaikissa näissä ryhmissä edustus. Vain aikuiskoulutustuen kehittämistä koskevan ryhmän työ saatiin päätökseen, ja se esitti joitakin muutoksia aikuiskoulutustukea ja koulutusrahastoa koskevaan lainsäädäntöön. Muu valmistelutyö pysähtyi, kun EK hylkäsi ns. 3 päivän koulutus oikeutta koskeneen neuvottelutuloksen syyskuussa 2012. Sitä koskevaan ratkaisuun, ns. Osaamisen kehittämisen toimintamalli, päästiin vasta alkuvuodesta 2013.

Kirkkohallituksen/KiT:n edustajat OKM:n, OPH:n sekä muiden valtion viranomaisen asettamissa koulutuksen kehittämiseen liittyvissä ryhmissä on koottu liitteeseen 7.

Kirkkohallituksen / KiT:n antamat koulutuspoliittiset lausunnot vuonna 2012:

- ✓ Lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle Luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ammattikorkeakoululaiksi sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 26 ja 48 § muuttamisesta
- ✓ Lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle Perusopetuksen valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa selvittäneen työryhmän muistosta "Tulevaisuuden perusopetus - valtakunnalliset tavoitteet ja tuntijako" (Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2012:6)
- ✓ Lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle Komission ehdotuksesta ammattipätevyysdirektiivin muuttamiseksi
- ✓ Koulutustiliselvityksen väliraportti - Kirkon työmarkkinalaitoksen kannanotto

III Rekrytoinnin edistäminen ja henkilöstön kehittäminen

Kirkon henkilöstö vuonna 2012

Vuonna 2012 (tilastointiajankohta kesäkuussa) henkilöstön lukumäärä oli 20 781 (2011: 21 160). Seurakuntatyön tehtäväryhmistä suurin oli lapsityö (2592) ja toiseksi suurin seurakuntapapit (2191). Seuraavaksi suurimmat tehtäväryhmät olivat diakoniatyö (1397) ja nuorisotyö (1303). Eläkkeelle siirtymisen näkökulmasta lähivuosien suurimmat muutokset tulevat tapahtumaan seurakuntatyön tehtäväryhmissä lapsityössä, joista 383 työntekijää on 60–64 –vuotiaita. Seurakuntapapeista tuohon ikäluokkaan kuuluu 297 työntekijää. Sairaalasielunhoidon ja perheneuvonnan osalta työntekijöissä on vähiten nuorempien ikäluokkien edustajia (perheneuvojista 16 % on 30–44 -vuotiaita, sairaalasielunhoidon työntekijöistä 22 % on 25–44 -vuotiaita).

Rekrytointi

Ammatillisen koulutuksen ryhmä on jo pitkään kiinnittänyt huomiota kirkon työhön rekrytoitumisen haasteisiin. Merkittävä edistysaskel oli vuonna 2009 hyväksytty kirkon rekrytointistrategia *Meidän kirkko – tulevaisuuden työpaikka*. Kyseisen strategian pohjalta on kyetty edistämään monia rekrytointia tukevia hankkeita, mutta keskeisen haasteen muodostaa edelleen rekrytointivastuun määrittely Kirkkohallituksessa. Tähän haasteeseen vastaaminen oli keskeinen syy siihen, että Kirkkohallituksessa on ryhdytty valmistelemaan rekrytointistrategian päivitystä.

Rekrytoinnin edistämässä on korostettu kirkollisiin koulutuksiin hakeutumista, opiskelijoiden opintojen aikaista tukea, hyvin hoidettuja harjoittelu / työssäoppimisjaksoja, rekrytoitumista kirkon työhön sekä työuran alkuvaiheessa järjestettyä perehdyttämistä, orientoitumiskoulutusta ja muita alkuvaihetta tukevia toimenpiteitä.

Vuoden 2012 merkittävin rekrytointia tukeva hanke oli *maan parhaan harjoitteluseurakunnan valinta*. Valinta kohdistui Muuramen seurakuntaan, joka on strategiansa mukaisesti tehnyt pitkäaikaista työtä erilaisten työelämään tutustumisen sekä harjoittelu- ja työssäoppimisjaksojen kehittämiseksi. Seurakunnassa on runsaasti eri alojen harjoittelijoita ja vuosien kuluessa monet entiset harjoittelijat ovat työllistyneet Muuramen seurakuntaan.

Teologikoulutuksen vetovoimaisuutta on pyritty lisäämään yliopistojen järjestämien esittelytilaisuuksien, rekrytointimateriaalin ja sosiaalisen median avulla. Toimenpiteet ovat kohdentuneet jo opiskeleviin, yhteistyötahoihin (koulut, koulujen ja lukioiden uskonnonopettajat, seurakuntien työntekijät, alumnitoiminta) ja koululaisiin (kouluvierailut).

Teologian opiskelijoiden alalle rekrytoitumista ja rekrytoinnista vastaamista on tutkittu Kirkon tutkimuskeskuksen ja Kirkon koulutuskeskuksen käynnistämässä ja vuosina 2010–2012 toteutetussa tutkimushankkeessa, jonka tulokset julkaistaan Kuopion Kirkkopäivillä 17.5.2012. Alustavien tulosten mukaan teologikoulutukseen hakeutuvien määrä vähenee sekä teologian opiskelijoiden kirkon elämän ja toiminnantuntemus ovat ohentuneet (Kirkon teologikoulutustoimikunnan toimintakertomus 2012).

Maaliskuussa järjestettiin kirkkomusiikin ja teologian opiskelijoiden yhteinen Kirkon päivä, johon osallistui n. 140 opiskelijaa, joista n. 20 kirkkomusiikin opiskelijaa. Kirkon ja opiskelijoiden kohtaamisen tukemiseksi järjestettiin myös diakoniaopiskelijoiden ja nuorisotyönohjaajaopiskelijoiden kirkon päivät. Jatkossa voitaisiin mieltä kaikkien kirkon alojen opiskelijoiden yhteen kutsumista yhteiseen Kirkon päivään.

Kanttorikoulutustoimikunta asetti huhtikuussa 2012 työryhmän pohtimaan rekrytointikysymystä. Ryhmän toimenpiteinä musiikkioppilaitoksiin ja kanttoreille lähetettiin rekrytointikirje, Facebookiin perustettiin rekrytointia edistävä sivu ja Kirkkomusiikki-lehdessä oli kaikkien kirkkomusiikkikoulutusta antavien oppilaitosten yhteinen mainosbanneri.

Kirkkohallitus osallistui Helsingin Messukeskuksessa 4.–5.12.2012 Studia-messuille. Studia- ja samaan aikaan järjestetyt JobForum-messut keräsivät 13 300 lukiolaista (Suomen messut -tiedote 5.12.2012). Messuilla jaettiin vuonna 2011 valmistunutta kirkon nuorisotyönohjaajan ammatin esitettä, joka ohjaa Fleimin ja evl.fi -rekrytointisivulle.

Kirkkohallitus toteutti kevään 2012 yhteishaku aikaan Facebook-kampanjan sekä kirkon nuorisotyönohjaajan ammatin (Facebook-mainoksen klikkauksia oli 336) että lastenohjaajan ammatin näkökulmasta (suomenkielisen Facebook-mainoksen klikkauksia oli 2139 ja ruotsinkielisen mainoksen klikkauksia 311). Mainokset ohjasivat Fleimin (fleim.fi/kirkonammatit) sekä Evl.fi-sivuille (evl.fi/ammatit) ja (evl.fi/utbildning), joissa on tietoa ammatista ja oppilaitoksista sekä videomateriaalia.

Kirkkohallituksen tuki kouluttaville laitoksille (Kiko)

Kirkon keskusrahasto tukee vuosittain kouluttavia laitoksia pyrkien edistämään kirkollista koulutusta. Neuvottelut avustuksien myöntämisestä on käyty Kirkon koulutuskeskuksen ja kouluttavien oppilaitosten välillä. Vuonna 2012 kirkon tuki kouluttaville oppilaitoksille oli yhteensä 840 000€ (2011: 791 800€; vuodelle 2013 tukea myönnettiin 902 500 €), joka on kohdennettu seuraavasti

- o Kirkollisten alojen oppilaitosten opetusvirkojen ja opetustoimintaa tukevien hankkeiden tukeminen: Helsingin yliopisto, missiologian yliopistonlehtori 75 000€; Itä-Suomen yliopisto, soveltavien opintojen lehtori 50 000€, Sibelius-Akatemia, kirkkomusiikin taiteellinen professuuri 42 500€, Seurakuntaopisto kristillisen lapsi- ja perhetyön koulutus, uskonnonpedagogiikan täydennyskoulutus sekä Avoin Akatemia 210 000€, Tampereen yliopisto, mediakasvatuksen professuuri 15 000€
- o Kirkon alan opiskelijoiden hengellisen elämän ja kirkon työntekijän ammatillisen identiteetin kehittämisen tukeminen yhteistyössä oppilaitosten kanssa: Helsingin yliopiston työelämäyhteyksien suunnittelija 50 000€, Diak opiskelijoiden hengellisen ja kirkollisen identiteetin vahvistaminen 65 000€, Centria 5 500€, YH Novia opiskelijoiden hengellisen ja kirkollisen identiteetin vahvistaminen 12 000€
- o Kirkon alan opiskelijoihin tai kirkon ammatteihin liittyvä tutkimustoiminta: HY teologisen tutkimustiedon näkyvyyden edistäminen 15 000€, Diak kirkon alan tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistaminen 45 000€
- o Kiinteistöinvestoinnit: Lärkkulla-säätiö 120 000€, Seurakuntaopisto 135 000€

Työelämässä oppimisen kehittäminen

Kirkon alan opiskelijoiden moniammatillisten seminaarien kehittämistä on jatkettu, ja joulukuussa 2012 dekaanikouksessa sovittiin kirkon työhön opiskelevien seminaarikäytännön laajentamisesta kaikkiin hiippakuntiin vuoden 2014 alusta alkaen.

Työssäoppimisjaksojen ja harjoittelujen ohjaamisen käytäntöjen ja sisältöjen kehittämistarpeeseen on kiinnitetty huomiota useilla koulutusaloilla. Yksi keino voisi olla Ohjaajan oppaan päivittäminen sähköiseen muotoon Sakastiin.

Kirkon henkilöstökoulutuksen kehittäminen

Diakonian, kirkkomusiikin ja nuorisotyön uusille työntekijöille tarkoitettua orientoitumiskoulutusta *Osallisena kirkon uskosta ja tehtävästä* (3 op) järjestettiin 7 hiippakunnassa (ei Espoossa ja Oulussa). Koulutukseen osallistui yhteensä 105 kirkon työntekijää (2011: 111): 10 kanttoria, 25 diakonian viranhaltijaa, 12 nuorisotyönohjaajaa. Orientoitumiskoulutukselle on suunniteltua laajempaa tarvetta, sillä muiden ammattiryhmien edustajia (esim. lastenohjaajia) oli 58 (2011: 4).

Vuoden 2012 Koulutuskalenterissa julkaistiin 529 koulutusta ja 152 neuvottelupäivää (yhteensä 681). Kirkon koulutuskeskus pyytää vuosittain koulutusorganisaatioilta tietoja toteutuneista koulutuksista. Vastauksia saatiin entistä paremmin (tiedot puuttuvat 103 koulutuksesta ja 42 neuvottelupäivästä) ja niiden perusteella ilmoitetuista koulutuksista järjestettiin ainakin 331, mikä tarkoittaa sitä, että vähintään kaksi kolmesta kalenterissa ilmoitetusta koulutuksesta ja neuvottelupäivistä toteutui.

Papin koulutuspolku: Piispainkokous asetti 2010 työryhmän uudistamaan pappien koulutuspolun kokonaisuutta. Työryhmä pyysi keväällä 2012 työskentelystään palautetta sekä piispainkokoukselta että hiippakuntadekaaneilta.

Palautteen pohjalta muokatusta versiosta käytiin laajempi palautekierros syksyllä 2012. Sen pohjalta työryhmä jätti esityksensä piispainkokoukselle alkuvuodesta 2013. Työryhmä esittää mm.:

- uudistuksia päätökseen pappisvirkaan kelpoistavasta tutkinnosta (KS 105). Uudistukset koskevat erityisesti kelpoisuuspäätökseen liitettävää osaamiskuvausta, klassisten kielten vaatimuksia sekä uskontotieteen osuutta opinnoissa,
- tutkintotodistuksen vaatimusten (KS 88) uudistamista koskien todistusta osallistumisesta seurakunnan toimintaan. Lisäksi selvitetään hakijan terveyttä pappisviran kannalta arvioivan lääkärintodistuksen liittämistä tutkintotodistukseen,
- pastoraalitutkintoa koskevan säädöksen muuttamista (KS 90) siten, että ordinaatiokoulutus integroidaan osaksi pastoraalitutkintoa ja että tutkinnossa vahvistetaan diakonian, lähetyksen, kirkon kansainvälisen vastuun, ekumenia ja viestinnän osuutta,
- kirkon työhön opiskelevien hengellisen tuen vahvistamista erityisesti Helsingissä (teologit, diakonian ja nuorisotyön sekä kirkkomusiikin opiskelijat). Tavoitteena on, että Helsingissä olisi virka, jonka vastuulla on kirkon työhön opiskelevien tukeminen Helsingissä sijaitsevilla oppilaitoksissa.
- Piispainkokous käsitteli asiaa helmikuussa 2013 ja antoi jatkovalmistelun työryhmän tehtäväksi.

IV Kirkon alan koulutusten seuranta

Tutkintoa, joka mahdollistaa opiskelun kirkon virkaan tai tehtävään, opiskelee 5 014 opiskelijaa. Vuonna 2012 opintonsa aloitti 1493 opiskelijaa (naisia 80 %, miehiä 20 %), ja tutkinnon suoritti 1208 (naisia 84 %, miehiä 16 %). Opintonsa aloittaneista suurin osa tuli Helsingin hiippakunnasta (20 %), ja seuraavaksi eniten opiskelijoita tuli Tampereen ja Lapuan hiippakunnista (13 %) sekä Oulun ja Espoon hiippakunnista (12 %).

Seurakunnissa oli harjoittelussa tai työssäoppimisjaksolla yhteensä 1 273 opiskelijaa (2011: 1 343, 2010: 1 335). Korkea-asteen opiskelijoita näistä oli 524 (2012: 421) ja toisen asteen opiskelijoita 749 (2012: 922). Suhteellisesti eniten harjoittelijoita/työssäoppijoita oli Helsingin ja Espoon hiippakunnissa ja Lapualla, vähiten Porvoossa ja Mikkelissä.

Teologikoulutus

Hakijat: Teologisen perustutkinnon voi opiskella kolmessa yliopistossa. Opiskelemaan hakevien määrä näyttää vähenevän tasaisesti jokaisessa yliopistossa (yhteistiedot 2005: 1055, 2008: 983, 2012: 868). Helsingissä kaikki aloituspaikat on toistaiseksi pystytty täyttämään, mutta helppo sisäänpääsy voi jatkossa aiheuttaa ongelmia sekä käytännössä (esim. vaativista kursseista selviytymisen suhteen) että periaatteessa. Teologisen tiedekunnan akateemiselle asemalle ja siellä tehtävälle tutkimukselle ei ole hyväksi, jos hyväksymiskynnys madaltuu entisestään. Valintakokeeseen ilmoittautuneista kokeisiin osallistui vajaa puolet ilmoittautuneista (UEF 40 %, HY 286, 46 %), mikä johtuu osaksi sähköisestä ilmoittautumisjärjestelmästä. Teologikoulutuksen aloittaneiden kokonaismäärä on pysynyt viime vuodet samansuuruisena. Vuonna 2012 aloitti 325 opiskelijaa (2005: 294, 2008: 315, 2011: 311). Opintonsa aloittaneista suurin osa tulee Espoon, Helsingin ja Tampereen hiippakunnista. Työssäoppimisjakson suoritti 153 (2005: 159, 2008: 153, 2011: 170) opiskelijaa, ja jaksoja suoritettiin eniten Turun arkkihiippakunnan seurakunnissa.

Koulutus: Koulutuksen kehittämisessä Helsingin yliopistossa on sekä keskitytty pääainevaiheen opintojen läpiviemisen tehostamiseen että A2-linjaksi nimetyn generalistisen teologitutkinnon kehittämiseen. Kehitystyön tähtäimessä on linjalta valmistuvien työelämävalmiuksien parantuminen. Opintoihin ja ammatti-identiteetin tukemiseen keskitynyt koulutusyhteistyö kirkon ja teologisen tiedekunnan (HY) välillä on ollut tiivistä. Niin Helsingissä kuin Joensuussakin yhteistyötä kirkon kanssa pidetään keskeisenä koulutuksen työelämävalmiuksien kannalta.

Papiksi vihittiin kaikkiaan 90 henkilöä, joista 36 (40 %) oli miehiä (vihittyjä 2011: 104, 2010: 115, 2009: 110, 2008: 145). Papiksi vihityistä 79:llä (88 %; 2011: 84 %) oli virkamääräys seurakuntaan. Vihityistä 46 % oli 21–30 -vuotiaita, ja muu tutkinto oli 20 %:lla.

Pastoraalitutkinnon suorittaneiden määrä kasvoi hieman edellisvuodesta ollen nyt 88 (miehiä 37, 2011: 85, 2010: 63, 2008: 63), sen sijaan Seurakuntatyön johtamisen tutkinnon suorittaneiden määrä laski 59:ään (2011: 73, 2010: 56, 2009: 44). Kirkon koulutuskeskuksessa suoritettiin vuonna 2012 yhteensä 405 opintokokonaisuutta. Ylemmän pastoraalitutkinnon suorittaneita oli 9 (miehiä 8, 2011: 10, 2010: 15, 2009: 8).

Työllisyys: Helsingin yliopistosta valmistuneiden teologian maistereiden työllistyminen kirkkoon on vähentynyt. Vuonna 2011 valmistuneen selvityksen mukaan vuonna 2005 valmistuneista teologeista (HY) kirkon palveluksessa työskenteli 49 % ja vuonna 2003 valmistuneista 59 %. Vuoden 2012 osalta kouluttavista oppilaitoksista kirkkoon työllistyminen on suurinta Itä-Suomen yliopiston kohdalla, 75 % (ÅA 28 %).

Tuomiokapitulien arvioiden mukaan papiston rekrytointitilanne yleisesti on hyvä tai erinomainen, mutta tilanteessa on vaihtelua. Pääkaupunkiseudulla ja suurissa seurakunnissa on helppoa rekrytoida uusia työntekijöitä, mutta maaseudun kappalaisen virkoihin ja pienten seurakuntien kirkkoherran virkoihin ei aina löydy riittävästi hakijoita. Ensimmäistä papin paikkaa hakevien on vaikeampi työllistyä pääkaupunkiseudulle tai suuriin asutuskeskuksiin. On myös mahdollista, että seurakuntien vaikeutunut taloustilanne on jo vaikuttanut pappien työllistymiseen: sijaisuu-

sia ei aina täytetä, ja virkojen täyttämisiä harkitaan tarkoin. Virkoja on vähennetty ja vähennysten ennakoidaan jatkuvan.

Johtopäätökset

- Hakijamäärien tasainen lasku huolestuttaa. Tulee kiinnittää huomiota teologiseen koulutukseen rekrytoitumiseen. Tässä kouluttavien oppilaitosten ja kirkon on tärkeää tehdä yhteistyötä.

Toimenpide-ehdotukset

- Kirkon teologikoulutustoimituskunta esittää, että kirkkoon perustetaan virka, jonka tehtävänä on edistää kirkon työhön rekrytoitumista. Viran tehtävinä olisi sekä koulutukseen rekrytoimisen tukeminen yhteistyössä oppilaitosten kanssa että opiskelijoiden tukeminen opintojen aikana yhteistyössä paikallisseurakuntien kanssa.

Kanttorikoulutus

Hakijat: Vuonna 2012 kouluttavia oppilaitoksia on 4. Kirkkomusiikin osalta hakijamäärät ovat joko pysyneet edellisvuoden tasolla tai kääntyneet nousuun (Sibelius-Akatemia). Aloittaneita oli kaikkiaan 39 (SibA 25) ja valmistuneita 51 (SibA 39).

Koulutus: Koulutuksen kehittämisen painopisteenä on ollut uuden opintosuunnitelman tekeminen ja sisältöjen suunnittelu (TAMK Musiikki, Yrkehögsskolan Novia, Oulun seudun ammattikorkeakoulussa muutokset tehtiin vuoden 2011 aikana). Oulussa on keskitytty omien tulostavoitteiden mukaisesti tutkintojen valmistumiseen ja siihen, että opintosuorituksia kertyy vähintään 55 opintopistettä lukuvuodessa sekä laadukkaaseen perusopetukseen ja opintojen edistämiseen. Helsingissä ja Kuopiossa kirkkomusiikkikoulutus on yhteisen opetussuunnitelman myötä yhtenäistynyt entisestään ja näköpiirissä on aikaisempaa laajempi yhteistyö myös opetusjärjestelyissä.

Sibelius-Akatemiassa seurannan aiheena on ollut kirkkomusiikkikoulutuksen säilyminen merkittävässä roolissa sekä uuden organisaation että tulevan Taideyliopiston puitteissa. Uuden organisaation ensimmäisen toimintavuoden perusteella voidaan todeta, että uudistus on lisännyt sisällöllistä ja taloudellista liikkumavaraa Sibelius-Akatemian eri oppiaineiden välillä.

Yrkehögsskolan Novia on painiskellut kovien säästövaatimusten edessä. Ne ovat aiheuttaneet opettajatyövoimaan voimakasta laskua. Kirkon keskusrahaston lahjoitusvaroin perustettiin Sibelius-Akatemiaan kirkkomusiikin taiteellinen professuuri 1.8.2012 alkaen. Kirkon rahoitus jatkuu kevään 2015 loppuun, minkä jälkeen on tavoitteena, että Taideyliopiston Sibelius-Akatemia ottaa professuurin oman rahoituksensa piiriin. Professorin tehtäviin sisällytettiin myös seurakuntaharjoittelun kehittäminen.

Sibelius-Akatemia järjesti kolmannen kerran yhteistyössä Kirkon Koulutuskeskuksen kanssa kirkkomusiikin opiskelijoille teologisten aineiden kesäkurssin (liturgiikka ja raamattutieto). Kurssille osallistui 36 kanttoriopiskelijaa Helsingistä ja Kuopiosta. Jatkossa tulee pohtia, voidaanko vastaava kurssi järjestää myös ammattikorkeakoulujen kirkkomusiikin opiskelijoille.

Kirkon koulutuskeskuksen toimikunta hyväksyi syksyllä 2012 mietinnön "Kanttorien täydennyskoulutus - Orientoimiskoulutuksesta erityiskoulutukseen". Sen toimenpide-ehdotuksia alettiin toteuttaa välittömästi. Mietintö mm. selkiyttää työnjakoa perustutkintoon johtavan koulutuksen, hiippakuntien ja täydennyskoulutusta järjestävien tahojen välillä sekä antaa täydennyskoulutukselle perusrakenteen (Cantor-koulutus ja Jumalanpalvelusmusiikin erityiskoulutus). Siinä myös esitetään, että selvitetäisiin voisiko tulevaisuudessa Jumalanpalvelusmusiikin erityiskoulutuksen suorittaminen (45 op) tuottaa kelpoisuuden laajaa yliopistotutkintoa (A-kanttorin pätevyys) edellyttäviin virkoihin.

Työn sisältö: Kanttorin viran haasteet erityisesti seurakunnan musiikkikasvatuksen kehittämisessä ovat merkittävät. Seurakunnista tullut palaute on otettu koulutuksen sisällöissä huomioon. Sibelius-Akatemiassa myös musiikkikasvatusta pääaineenaan suorittavalla opiskelijalla on mahdollisuus tehdä sivuainekokonaisuutena kanttorin virkaan kelpoistavat 130 opintopisteen opinnot.

Kanttorien kelpoisuussäädöksen monitulkintaisuus aiheuttaa usein hämmennystä opiskelijoille. Onkin erityisen haasteellista laatia opiskelijoiden henkilökohtaiset opintosuunnitelmat niin, että varmistetaan kaikille halukkaille kelpoisuuden tuottava opintokokonaisuus. Kelpoisuuspäätöksen tulkinta tulee olemaan haasteellista myös seurakunnille, kun kanttorin virkojen täyttäminen siirtyy tuomiokapituleilta seurakunnille. Toiveena on, että kelpoisuussäädös laaditaan uudelleen.

Työllisyys: Valmistuneiden kanttorien työllisyystilanne oli erinomainen. Hiippakuntien näkökulmasta rekrytointitilanne on heikentynyt, ja se arvioitiin vaikeaksi Mikkelissä, tyydyttäväksi Kuopiossa, Lapualla, Porvoossa, Tampereella (2011 erinomainen), Turussa ja Oulussa (2011 hyvä). Merkittävää on, että Tampereella ja Oulussa paikkakunnalla sijaitsevasta kouluttavasta oppilaitoksesta huolimatta on tilanne heikentynyt. Olisi tärkeää saada opiskelijoita seurakuntaharjoitteluun myös niille alueille, missä rekrytointitilanne on vaikea.

Johtopäätökset

- Opiskelijarekrytointiin satsaaminen on tuottanut tulosta, joten siihen tulee edelleen kiinnittää aktiivista huomiota
- On harkittava kirkon mahdollisuuksia tukea myös ammattikorkeakoulujen teologisten aineiden opetusta
- Koulutusten sisällöissä toivotaan erityisesti musiikkikasvatukseen liittyvien sisältöjen kehittämistä

Toimenpide-ehdotukset

- Kanttorien kelpoisuussäädös saatetaan sellaiseen muotoon, että sitä voidaan tulkita sekä oppilaitoksissa että seurakunnissa
- kirkon ja oppilaitosten yhteistyönä kehitetään seurakuntaharjoittelua ja sen koordinointia
- Ryhdytään selvittämään mahdollisuutta, että jumalanpalvelusmusiikin erityiskoulutus muodostaisi väylän ns. A-kanttorin virkoihin

Diakonian koulutus

Hakijat: Diakonissakoulutuksen vetovoima on säilynyt samana viimeisten vuosien ajan. Koulutuksen vetovoimaisuuden lasku on saatu oikaistua, mutta Diakonia-ammattikorkeakoulun mukaan se edellyttää voimakkaita ponnistuksia yhteistyössä kirkon kanssa. Rekrytointiin ja markkinointiin on kiinnitettävä erityisesti huomiota.

Yrkeshösgkolan Noviassa haetaan suoraan socionom (YH) -koulutusohjelmaan. Opiskelijat valitsevat suuntautumisen vasta ensimmäisen lukukauden aikana. Vuonna 2012 aikuisten koulutukseen oli 100 hakijaa, mikä oli ennätyksellisen korkea määrä edellisiin vuosiin verrattuna (2011: 69, 2010: 72). Aikuiskoulutuksessa hakijoiden kiinnostus on kasvanut sekä sosiaalipedagogiseen että kirkolliseen koulutukseen. Useat hakijat, jotka olivat kiinnostuneet kirkon työhön suuntautumisesta, eivät saaneet opiskelupaikkaa. Heille tarjottiin avoimen ammattikorkeakouluopintojen mahdollisuutta opintojen käynnistämiseksi. Nuorten sosionomikoulutuksessa on vähäinen kiinnostus kirkolliseen suuntautumiseen.

Diakin englanninkielisessä koulutusohjelmassa (DSS = *Degree programme in social services*) on ollut kolmatta vuotta mahdollisuus opiskella diakonian virkaan kelpoistavat nuorisodiakoniaan suuntautuvat opinnot. Tämän vaihtoehdon valinneiden määrä on noussut ja tulevaisuudessa kirkko voi saada eri kulttuuriympäristöistä tulevia työntekijöitä diakoniatyöhön.

Kaikista hiippakunnista hakeuduttiin diakoniamkoulutukseen. Aloitaneista yli kolmannes oli Espoon ja Helsingin hiippakunnista. Kuopion, ja erityisesti Mikkelin hiippakunnan alueelta aloittaneiden määrä on edelleen vähäinen.

Työllisyys: Diakoniamkoulutuksen suorittaneiden tutkinnon suoritti vuonna 2012 yhteensä 177 henkilöä. Valmistuneista 119 oli suorittanut sosionomi (AMK)/diakoni tutkinnon ja 54 sairaanhoitaja (AMK)/diakoniamkoulutuksen tutkinnon. Heistä suurin osa työllistyi yhteiskunnan tehtäviin sosiaali- ja terveystieteillä. Seurakunnat joutuvatkin kilpailemaan työvoimasta yhteiskunnan eri sektorien kanssa. Seurakuntien rekrytointitilanteissa on eroja, jotka pääosin selittyvät opiskelupaikkojen ja seurakuntien sijainnilla. Alueellisesti toteutetut muuntokoulutukset ovat parantaneet tilannetta.

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon (sosionomi YAMK) diakonian, kristillisen kasvatuksen ja nuorisotyön koulutusohjelmassa suoritti 16. Heidän työllistymisestään kirkon tehtäviin ei ole tietoa.

Johtopäätökset

- Työelämän oppimisympäristöjen käytäntöjen kehittämiseen ja yhtenäistämiseen sekä työelämäohjaajien koulutukseen tulee kiinnittää huomiota. Tämä edellyttää seurakuntien ja oppilaitosten yhteistyötä.
- Ammattikorkeakoulutusten toteuttaminen eri puolella Suomea edistää koulutukseen rekrytointia ja mahdollistaa osaavan henkilöstön saamisen eri puolilla maata.

Toimenpide-ehdotukset

Diakoniakoulutuksen seurantaryhmä ehdottaa, että:

- ryhdytään seuraamaan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistymistä kirkkoon. On myös arvioitava kyseisen koulutuksen työelämävastaavuutta.

Lastenohjaajien koulutus

Lapsi- ja perhetyön perustutkintoa toteutti vuonna 2012 10 kansanopistoa ja 2 ammatillista oppilaitosta. Koulutus toteutui sekä opetussuunnitelmaperusteisena, näyttötutkintoon valmistavana ja oppisopimuskoulutuksena. Tutkintotoimikunta solmi Kainuun ammattiopiston kanssa määräaikaisen järjestämissopimuksen vuonna 2012; näyttötutkintoon valmistava koulutus alkoi vuonna 2013.

Hakijat: Tutkinnon hakijamäärät nuorten koulutukseen ovat joko säilyneet ennallaan tai kasvaneet. Erityyppiseen aikuiskoulutukseen hakijoita ja siitä kiinnostuneita on paljon. Näyttötutkintoon liittyvä kiinnostus tuntuu edellisvuosien vastauksiin verrattuna vakiintuneen suuremmaksi kuin oppilaitoksilla on mahdollisuutta ottaa tutkinnon suorittajia. Kiinnostuksen syinä mainittiin ammatin ja alan vaihtajat sekä kunta- tai seurakuntatyöntekijän kehotukset suorittaa tehtävään liittyvä kelpoisuus.

Koulutus: Tutkinnon suorittamisen aloitti 676. Aloittajamäärä on viime vuosien aikana jatkuvasti kasvanut. Aloittavat opiskelijat tulevat pääasiassa oppilaitoksen sijaintihiippakunnasta tai naapurihiippakunnasta. Oppilaitosten koko maan kattava verkosto takaa, että opiskelijoita hakeutuu kattavasti eri hiippakuntien alueilta. Helsingin hiippakunnan alueelta tulevien opiskelijoiden määrä on viime vuosina tasaisesti lisääntynyt. Tämä johtuu mm. Seurakuntaopiston laajentuneesta oppisopimuskoulutuksesta. Espoon hiippakunnan alueelta aloittavien opiskelijoiden määrä on vakiintunut. Tämä pääkaupunkiseudulta kotoisin olevien opiskelijoiden määrän lisääntyminen voi ennakoita rekrytoinnin helpottumista Helsingin ja Espoon hiippakuntien seurakunnissa, tosin näyttötutkintoon johtavia oppisopimuksia on solmittu runsaasti kuntien varhaiskasvatuksen tehtäviin.

Tutkintoa suorittavia opiskelijoita oli yhteensä 1470. Määrä on kasvanut edellisten vuosien tapaan muutamalla kymmenellä. Opintonsa aloittaneiden ja tutkinnon suorittaneiden miesten osuus on viime vuosien aikana tasaisesti kasvanut. Miesten osuus on vakiintunut 4-6 %:iin aloittaneista ja tutkinnon suorittaneista.

Työllisyys: Opetussuunnitelmaperusteisesta koulutuksesta keskimäärin 10-30 % työllistyy seurakuntiin ja näyttötutkinnon suorittajista keskimäärin noin 40-50 %. Tilanne on muuttunut, sillä muutama vuosi sitten valtaosa näyttötutkinnon suorittajista työllistyi seurakuntaan. Aiemmin suurimmalla osalla oppisopimusopiskelijoista oli oppisopimus seurakunnan kanssa, mutta tällä hetkellä kunnan varhaiskasvatuksen kanssa. Mikkelin ja Espoon hiippakunnat arvioivat lastenohjaajien rekrytoinnin seurakuntiin olevan tyydyttävällä tasolla, Helsingin hiippakunta arvioi sen olevan vaikeaa. Muut hiippakunnat arvioivat rekrytointitilanteen joko hyväksi tai erinomaiseksi.

Seurakunnissa toimivia lastenohjaajia oli 2198. Lukumäärä on vuosittain hitaasti vähentynyt muutamilla kymmenillä. Lastenohjaajista 98 % on naisia. Alle 30-vuotiaiden lastenohjaajien määrä on vakiintunut noin 12 %:iin. Yli 55-vuotiaita oli 685 (28 %), mikä ennakoii seuraavien kymmenen vuoden aikana eläköityvien määrää. Lastenohjaajien palvelussuhteista oli 17 % määräaikaisia ja toistaisia 83 %, mikä vastaa viime vuosien aikana vakiintunutta tilannetta.

Johtopäätökset

Opiskelijarekrytointi

Ammatin ja opiskelupaikkojen markkinoinnilla on merkitystä paitsi opiskelemaan hakeutuville, myös yleiseen mielikuvaan alasta ja ammatista. Hyvin onnistunut opiskelijarekrytointi luo myös pohjaa seurakuntatyöhön hakeutumiselle joko heti tutkinnon suorittamisen jälkeen tai myöhemmin.

- Lapsi- ja perhetyön perustutkinnon nuorten opetussuunnitelmaperusteisen koulutuksen opiskelijarekrytointia tulee tehostaa, esimerkiksi seurakuntien nuorisotyössä. Tutkintoon on runsaasti hakijoita, mutta tietoisuutta seurakunnan työtehtävistä tulisi vahvistaa.
- Tiedotusta Kirkkohallituksen tuottamasta lastenohjaajan ammatin rekrytointimateriaalin tulee tehostaa.

Oppimis- ja harjoitteluympäristöt

- Lapsi- ja perhetyön perustutkinnon oppilaitokset tarvitsevat jonkin verran lisää seurakuntien oppisopimuspaikkoja ja työssäoppimispaikkoja.
- Sekä kouluttavilta laitoksilta että kirkolta toivotaan lisää materiaalia ohjaajan tueksi. Esimerkiksi Kirkkohallituksen julkaisema Ohjaajan opas tulisi päivittää siten, että Sakastiin/Sacristaan tuotetaan uutta tai päivitettyä materiaalia seurakunnissa toimivien työssäoppimisen ja harjoittelun ohjaajien käyttöön.

Toimenpide-ehdotukset

Kirkon varhaiskasvatuksen koulutuksen seurantaryhmä ehdottaa, että

- a. nykyisiä lastenohjaajan ammatin rekrytointimateriaaleja ja väyliä käytettäisiin eri osapuolten (seurakunnat, hiippakunnat, oppilaitokset) kanssa tehostetusti, jotta synergiaetu olisi mahdollisimman suuriksi.
- b. vuosien 2013–2014 aikana laadittaisiin eri alojen yhteinen sähköinen Ohjaajan opas Sakastiin/Sacristaan seurakuntien työssäoppimisen ja harjoittelunohjaajien käyttöön. Sen laatimiseen osallistuisivat kaikki kirkon ammattien koulutuksen seurantaryhmät ja toimikunnat. Valmistelua koordinoitaisiin Kirkon koulutuskeskuksessa.

Lapsityöohjaajien/kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajien koulutus

Diakonia-ammattikorkeakoulu aloitti vuonna 2012 sosiaalialan koulutusohjelmassa kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehdossa sosionomi AMK/kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan virkaan kelpoistavat opinnot. Kr. varhaiskasvatuksen erikoistumisopinnot, jotka kelpoistivat lapsityöohjaajan virkaan, lakkasivat vuonna 2011.

Hakijat: Kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan koulutukseen oli runsaasti hakijoita. Jatkossa Diak aikoo selkeyttää yhteishakuun liittyvää tiedotusta sosionomi AMK/kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan koulutuksen tuottamasta kelpoisuudesta, koska koulutukseen hakeutui useita, jotka tavoittelivat pelkästään sosionomi AMK- kelpoisuutta sekä tutkintoon kuuluvaa lastentarhanopettajan kelpoisuutta.

Koulutus: Aikuiskoulutuksena toteutettavat opinnot aloitti 30 opiskelijaa. Heistä 18 opiskelee koko koulutuksen, lyhin opintoaika aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen jälkeen (AHOT) on 1,5 vuotta. 12 opiskelijalla oli aikaisempia alan ammattikorkeakouluopintoja ja 12 opiskelijalla oli pohjakoulutuksena lapsi- ja perhetyön perustutkinto. Ensimmäiset opiskelijat valmistuvat arvion mukaan vuoden 2013 aikana.

Työllisyys: Kirkon työmarkkinalaitoksen tilastojen mukaan vuonna 2012 lapsityöohjaajan nimikkeellä työskenteleviä oli 168 (2011:176, 2010:184). Heidän määränsä on viime vuosina hieman vähentynyt. Tähän lienee vaikuttanut seurakuntarakenteen muutos ja kooltaan kasvavat seurakunnat, jossa varhaiskasvatuksen työalajohtajan tehtävät on organisaatiomuutoksessa koottu yhdelle viranhaltijalle. Eläköityvien lapsityöohjaajien tilalle ei aina myöskään ole palkattu uutta viranhaltijaa. Seurakunnissa oli 2012 lisäksi lapsityöjohtajia 4 (2011:5; 2010:4), johtavia lapsityöohjaajia tai toiminnanohjaajia 16 (2011 ja 2010:8). Vastaavia lastenohjaajia oli 22 (2011:24; 2010/26).

Mikkelin ja Helsingin hiippakunnissa rekrytointitilanne lapsityöohjaajan virkoihin arvioitiin vaikeaksi, Espoon hiippakunnassa tyydyttäväksi. Muut hiippakunnat arvioivat tilanteen hyväksi.

Työn sisältö: Tilastotietojen pohjalta voidaan päätellä, että mikään seurakunta ei ole vielä perustanut kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan virkoja. Lapsityöohjaajien viroissa toimivien tehtävät jakaantuvat tällä hetkellä kahden tyyppiin tehtäviin. noin 2/3 toimii työalajohtajan tehtävissä ja noin 1/3 uuden varhaiskasvatuksen ohjaajan viran tyyppisissä koordinaatio- ja kehittämistehtävissä. Virkojen nimikkeiden muuttamista joko työalajohtajan viroiksi tai

kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan viroiksi on hidastanut työalajohtajan asemaan ja virkaan liittyvän valmistelun viivästyminen kirkon virkamieslainsäädännön muutosten takia.

Johtopäätökset

Opiskelijarekrytointi

- Sosionomi AMK/kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan koulutuksesta, kelpoisuudesta ja tehtävistä tulee kirkossa tiedottaa tehostetusti.

Oppimis- ja harjoitteluympäristöt

- Kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajaksi opiskelevien harjoitteluverkosto alkaa rakentua Diakissa vuoden 2013 aikana. Niiltä seurakunnilta, joissa on kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan työtehtäviä tekeviä lapsityönohjaajia, toivotaan aloitteellisuutta tarjota seurakuntaharjoittelupaikkaa.
- Sekä kouluttavilta laitoksilta että kirkolta toivotaan lisää materiaalia ohjaajan tueksi. Esimerkiksi Kirkkohallituksen julkaisema Ohjaajan opas tulisi päivittää siten, että Sakastiin/Sacristaan tuotetaan uutta tai päivitettyä materiaalia seurakunnissa toimivien työssäoppimisen ja harjoittelun ohjaajien käyttöön.

Toimenpide-ehdotukset

Kirkon varhaiskasvatuksen koulutuksen seurantaryhmä ehdottaa, että

- a. vuosien 2014–2015 laaditaan rekrytointimateriaali kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan ammatista.
- b. vuosien 2013–2014 aikana laadittaisiin eri alojen yhteinen sähköinen Ohjaajan opas Sakastiin/Sacristaan seurakuntien työssäoppimisen ja harjoittelunohjaajien käyttöön. Sen laatimiseen osallistuisivat kaikki kirkon ammatien koulutuksen seurantaryhmät ja toimikunnat. Valmistelua koordinoitaisiin Kirkon koulutuskeskuksessa.

Kirkon nuorisotyönohjaajien koulutus

Hakijat: Tutkintoon hakeutuneiden sekä aloittaneiden määrät ovat hieman laskeneet edellisvuosista. Diakiin hakeutumisessa oli edellisvuosiin verrattuna erilaista se, että nyt sinne hakeuduttiin pääasiassa Helsingin ja Espoon hiippakunnista. Centriaan hakeuduttiin edellisvuosien tapaan Oulun ja Lapuan hiippakunnista, mutta aikuiskoulutusryhmän sijoittuminen Lapualle nosti Lapuan hiippakunnan aloittaneiden määrän nelinkertaiseksi ja Oulun hiippakunnasta aloittaneiden määrän kaksinkertaiseksi. Edellisvuosista poiketen Espoon ja Helsingin hiippakuntien alueelta aloittaneiden opiskelijoiden määrä lisääntyi hieman. Tämä kehitys on myönteistä, koska viimeisten vuosien aikana näiden hiippakuntien alueelta hakeutuneiden opiskelijoiden määrät eivät ole olleet suhteessa hiippakuntien seurakuntien jäsenten tai työntekijöiden määriin. Muiden hiippakuntien vaihtelut ovat satunnaisempia. Viime vuosina on todettu vaikeaksi rekrytoida opiskelijoita Itä-Suomen seurakunnista. Vuosina 2010–2012 vähiten suomenkielisiä aloittaneita opiskelijoita on ollut Kuopion hiippakunnasta. Mikkelin hiippakunnan osalta tilanne on nyt hieman edellisvuosia parempi.

Miesten osuus opiskelunsa aloittaneista sekä tutkinnon suorittaneista on vakiintunut noin 30 %:iin. Seurakuntien palveluksessa toimivista nuorisotyöntekijöistä miesten osuus on vakiintunut noin 35 %:iin eli se on hieman korkeampi.

Työllisyys: Tutkinnon suorittaneiden yhteismäärä 98 on edellisvuosien tasolla. Tutkinnon suorittaneiden välitön työllistyminen kirkon tehtäviin on vakiintunut noin 50–55 %:iin kaikista tutkinnon suorittavista. Valtaosa muista työllistyy sosiaalialalle, erityisesti lastensuojelun tehtäviin.

Kirkon työmarkkinalaitoksen tilastojen mukaan kirkon tehtävissä toimivien nuorisotyöntekijöiden kokonaismäärä on pysynyt viime vuodet samansuuruisena. Vuonna 2012 nuorisotyöntekijöitä oli seurakuntien palveluksessa 1303. Nuorten, alle 30-vuotiaiden työntekijöiden osuus, on vakiintunut noin 24 %:iin seurakuntien palveluksessa olevista nuorisotyöntekijöistä. Yli 55-vuotiaita nuorisotyöntekijöitä oli 119 (9 %), mistä voi likimain ennakoida kymmenen vuoden aikavälillä eläköityvien määrää.

Kirkon nuorisotyönohjaajan virkaan kelpoistavan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita on ollut vuosina 1999–2012 yhteensä 1264. Koko kirkon tasolla tämä on riittävä määrä kattamaan avoimena olevien virkojen työ-

voimatarpeen, mutta rekrytointi- ja työvoimatilanne vaihtelee eri hiippakunnissa. Oulun, Porvoon ja Lapuan hiippakunnat arvioivat kirkon nuorisotyönohjaajien rekrytointitilanteen hyväksi; Turun arkkihiippakunta sekä Tampereen, Mikkelin, ja Espoon hiippakunnat tyydyttäväksi.

Johtopäätökset

Rekrytointi

- Hiippakunnan tekemillä rekrytointiin liittyvillä toimenpiteillä on selvä yhteys ja myönteinen vaikutus hiippakunnan alueilta aloittaneiden opiskelijoiden määrään pitkällä aikavälillä arvioituna. Samoin hiippakunnan seurakunnissa toteutuneilla seurakuntaharjoittelujaksojen määrällä on pitkällä aikavälillä yhteys hiippakunnan seurakuntien kirkon nuorisotyönohjaajien virkojen rekrytointitilanteeseen. Hyvä kokemus seurakuntaharjoittelusta on parasta rekrytointia kirkon työhön. Opiskelijarekrytoinnilla (ammatin ja opiskelupaikkojen markkinoinnilla) on merkitystä paitsi opiskelemaan hakeutuville, myös yleiseen mielikuvaan alasta ja ammatista. Hyvin onnistunut opiskelijarekrytointi luo myös pohjaa seurakuntatyöhön hakeutumiselle joko heti tutkinnon suorittamisen jälkeen tai myöhemmin uralla.

Oppimis- ja harjoitteluympäristöt

- Seurakuntien ja ammattikorkeakoulujen yhteinen haaste on kehittää seurakuntaharjoittelujaksojen toteutusta sekä opinnäyte- ja hanketyöhön liittyviä toimintamalleja, mm. harjoitteluseurakunnassa toteutetut opinnäytetyöt. Seurantaryhmä ottaa vuoden 2013 kokousten aiheeksi oppimis- ja harjoitteluympäristöihin liittyvät haasteet.
- Kirkkohallituksen rahoittamana ammattikorkeakouluissa toteutetaan mentorointia (mentorit, työelämäohjaajat). Haasteena on kehittää sen toimivuutta ja miettiä mentoroinnin parasta ajoitusta opiskelun kaareissa tai mentoreiden roolia harjoittelukokemusten purkamisessa. Seurantaryhmä käsittelee vuoden 2013 aikana mentoroinnin kehittämistä osana oppimis- ja harjoitteluympäristöjen kehittämistä.
- Kirkkohallituksen julkaisema Ohjaajan opas tulisi päivittää siten että Sakastiin / Sacristaan tuotetaan uutta tai päivitettyä materiaalia seurakunnissa toimivien ohjaajien käyttöön.

Täydennyskoulutus

- Kirkon nuorisotyönohjaajien osallistuminen kirkon henkilöstökoulutukseen sekä ammattikorkeakoulujen jatko-opintoihin on kasvanut merkittävästi viimeisten viiden vuoden aikana. Tähän ovat vaikuttaneet mm. kirkon henkilöstön kehittämissopimuksen sisältämä laaja-alaisempi käsitys henkilöstön kehittämisestä ja sen menetelmistä, seurakunnissa yleistyvät osaamiskartoitukset ja selkeämmät kehittämissuunnitelmat ja osaamisen johtamisen rakenteet, kirkon henkilöstökoulutuksen moduulipohjaisuus (erityisesti erityiskoulutusten) sekä kirkon nuorisotyönohjaajille suunnatun henkilöstökoulutustarjonnan merkittävä lisääntyminen ja monipuolistuminen.

Toimenpide-ehdotukset

Kirkon nuorisotyönohjaajien koulutuksen seurantaryhmä ehdottaa, että

- nykyisiä rekrytoinnin materiaaleja ja väyliä käytettäisiin eri osapuolten kanssa yhdessä ja koordinoitusti, jotta synergiaetua olisi mahdollisimman suuri. Vuoden 2103 haasteita ovat esimerkiksi erilaisten opiskelijoille suunnattujen kirkon päivien ja harjoitteluihin liittyvien tapaamisten profilointi ja ajoittaminen koordinoitusti sekä rekrytointiin tehtyjen materiaalien tunnettuuden lisääminen seurakunnissa.
- vuosien 2013–2014 aikana laadittaisiin eri alojen yhteinen sähköinen Ohjaajan opas Sakastiin/Sacristaan seurakuntien harjoittelunohjaajien käyttöön. Sen laatimiseen osallistuisivat kaikki kirkon ammattien koulutuksen seurantaryhmät ja toimikunnat. Valmistelua koordinoitaisiin Kirkon koulutuskeskuksessa.

Lähetysseurien koulutus

Koulutus: Lähetysseurien kelpoisuuden antavat seuraavat tutkinnot: sosionomi (AMK/kirkon nuorisotyönohjaaja tai diakoni), yhteisöpedagogi (AMK/kirkon nuorisotyönohjaaja) ja sairaanhoitaja (AMK/diakonissa). Mainittujen tutkintojen tulee sisältää vähintään 90 opintopistettä teologisia sekä seurakunnan ja kirkon työhön liittyviä opintoja erikseen määrättyllä tavalla. Lisäksi tutkintoon kuuluu lähetyksen ja kansainvälisen diakonian opintoja vähintään 8 opintopistettä. Nämä opinnot voi suorittaa myös ammattikorkeakoulun järjestämänä täydennyskoulutuksena tai avoimen ammattikorkeakoulun opintoina.

Valmistuneet ja työllisyys: Lähetysseurien kelpoisuudella valmistuneita oli vuonna 2012 yhteensä 58. Lähetysseurien virkoja on lakkautettu tai muutettu kansainvälisen työn seurien viroiksi. Seurakunnilla on ollut rekrytointivaikeuksia ainoastaan puolipäiväisiin virkoihin tai vapaaehtois- / palkkioperusteisten tehtäviin.

Kirkonpalvelustyö

Suntion ammattitutkinnon uudet perusteet astuivat voimaan 1.4.2012, ja tätä ennen aloitetut tutkintasuoritukset on suoritettava loppuun 31.3.2014 mennessä. Suntion ammattitutkinto on näyttötutkinto, johon valmistava koulutus voidaan suorittaa monimuotokoulutuksena.

Hakijat: Suntion ammattitutkintoon kouluttavia oppilaitoksia on 7. Oppilaitosten mukaan hakijamäärät ovat joko pysyneet edellisvuoteen nähden ennallaan tai kasvaneet. Ruotsinkielinen koulutusohjelma käynnistyy joka kolmas tai neljäs vuosi, vuonna 2012 uutta koulutusryhmää ei aloitettu. Aloittaneita oli 102 (2011: 128, 2008: 101, 2005: 87) ja valmistuneita 95 (2011: 86, 2008: 75, 2005: 73). Hieman yli puolet sekä aloittaneista että valmistuneista on naisia.

Koulutus: Oppilaitosten ja työelämän edustajien yhteistyönä valmistellut uudet ammattitutkinnon perusteet ovat muokanneet kuluvana vuonna koulutussisältöjä, ja koulutuksessa on kuluvana vuonna panostettu mm. ihmisten kohtaamiseen, monikulttuurisuuteen ja työelämäyhteistyöhön. Muutos ammattitutkinnon perusteissa on myös edellyttänyt työpaikkaohjaajien perehdyttämistä tutkintoperusteiden muutoksiin.

Suntion ammattitutkinto pohjautuu pääasiassa työssäoppimiseen. Työelämäyhteydet ja niiden kehittäminen on keskeinen osa koulutuksen kehittämistä. Suntiokoulutuksen osalta on edelleen tarvetta selvittää hiippakuntakohtaisesti monimuoto-opiskelijoiden oppimispaikkojen saamisen haasteita, työpaikkaohjaajien kouluttamis-yhteistyön syventämistä ja mentoroinnin järjestämistä. Suntioiden täydennyskoulutuksessa yhteistyö erityisesti Turun arkkihiippakunnan ja Porvoon tuomiokapitulien sekä KCSA:n (Kyrkans Central för Svenska Arbetet) kanssa todetaan toimivaksi ja antoisaksi.

Työn sisältö: Rakennemuutokset ovat vaikuttaneet sekä kirkonpalvelustyöhön että sen koulutukseen. Työskentely-yksiköiden suurentuessa työnkuva on muuttunut (esim. laajentuminen, sektoroituminen) ja työn suunnittelun osaamisen tarve kasvanut. Väliesimiestehtävien tarve on lisääntynyt samoin kuin vapaaehtoistoiminta ja siihen liittyvä vapaaehtoisten ohjaamisen osaamisen tarve. Kirkon palvelustyöhön liittyvän vapaaehtoistoiminnan tarpeen nähdään kasvavan tulevina vuosina. Työnsisältö ja osaamistarpeet kasvavat myös hautauskulttuurin muutoksen (koneellistuminen) ja laajemminkin kiinteistöhuollon koneellistumisen johdosta. Lisäksi erilaiset työhyvinvoinnin kysymykset ovat nousseet runsaammin esille (mm. työssä jaksaminen). Toimintaympäristön muutokset herättävät myös tarpeen pitää esillä ja vahvistaa suntion identiteettiä kirkon työntekijänä.

Työllistyminen: Suntion ammattitutkinnon suorittaneet työllistyvät pääasiassa kirkon palvelukseen, ja seurakuntien näkökulmasta rekrytointitilanne on hyvä.

Johtopäätökset

- On tarvetta kehittää it-osaamista ja verkkopalveluja
- Monimuotokoulutus tarjoaa toimivan väylän suntion ammattitutkinnon suorittamiseen, mutta se edellyttää toimivia työssäoppimispaikkoja ja työelämäohjaajia. Työssäoppimispaikoista on kuitenkin ollut ajoittain puutetta ja sen vuoksi seurakuntia tulisi kannustaa paikkojen tarjoamiseen ja ohjauksen järjestämiseen.
- Työelämäyhteyksien merkitys ja kehittäminen:
  - Toimintaympäristön nopeat muutokset edellyttävät työelämäyhteyksien jatkuvaa kehittämistä ja yhteyksien hyödyntämistä koulutuksen sisältöjen kehittämisessä työelämälähtöisesti
  - Työssäoppiminen on merkittävä osa suntion ammattitutkinnon suorittamista ja työhön oppimista. Työelämäohjaajien toiminnan ja osaamisen yhdenmukaistaminen (esim. ohjeistuksen laatiminen), ohjaajien kouluttaminen ja "vakinaistaminen", jolloin ohjaajan osaaminen kasvaa ja kehittyy
  - On tarpeen edistää tutkintoarvioijien saamista seurakunnista

LIITE 1 Tiedot tutkinnon suorittaneista 2012											
TILANNE VUONNA 2012	Hakijat [1]	[2] Hyväksytyt	Opintonsa aloittaneet [3]			Opisk. kokonaisuusmäärä [4]	Tutkinnon suorittaneet				Lähetys-sihteerin kelpoisuus
Tehtävänimike, työala			N	M	yht.		N	M	yht.	joista muunto-opiskelijoita	
Diakonian viranhaltija	653	225	132	32	164	514	159	16	175	16	22
sosionomi AMK	427	108	103	21	124	338	107	12	119	3	13
sosionomi YH	162	80	1	6	7	***	1	1	2	0	2
sairaanhoidtaja AMK	64	37	28	5	33	176	51	3	54	13	7
Kirkon nuorisotyön ohjaaja	242	121	57	34	91	327	72	26	105	6	36
sosionomi AMK	179	65	19	21	70	218	57	23	80		21
sosionomi YH			1	3		8	4	4	8		8
yhleisöpedagogi AMK	63	56	37	10	47	101	14	3	17	6	7
Sosionomi ylempi amk-tutkinto											
diakonian, kristillisen kasvatuksen ja nuorisotyön koulutusohjelma						19	8	0	8		
Kanttori	102	41			41	210			51+3		
musiikin maisteri	65	27			27	151			23		
musiikin kandidaatti*	sis.ylle	sis.ylle			sis.ylle	sis.ylle			16		
muusikko AMK	34	14	2	12	14	54			12		
musiker YH	3	0	0	0	0	5			0		
MuT									3		
Kirkonpalvelutyö	178	110	55	46	101	167	54	41	95		
suntion ammattitutkinto	178	110	55	46	101	160	53	38	95		
yrkesexamen för kyrkvaktmästare	0	0	0	0	0	7	1	3	4	3?	
Lastenohjaaja	1392	697	637	39	676	1470	446	18	464	16	
lapsi- ja perhetyön perustutkinto	1327	637	593	26	619	1382	415	17	432	1	
grundexamen i barn- och familjearbete	65	60	44	13	57	88	31	1	32	15	
Kirkon varhaiskasvatuksen ohjaaja											
sosionomi AMK	132	38	30	0	30	30					
Pappi/lehtori									TM-tuik. yht. kpl	Tutkinto/ täydentävät opinnot, joilla kelpoisuus pappisvirkaan	
TK+TM tai TM / Helsingin yliopisto	619	190	117	73	190	1774**	105	48	153	76	
TK+TM tai TM / Itä-Suomen yliopisto (läntinen teologia)	225	72	30	53	83	320	25	17	42	30	
TK+TM tai TM / Åbo Akademi	24	24	14	9	23	184	13	5	18	6	
TL									5		
TT									19		
Yhteensä	2567	1194	881	151	1073	2688	731	101	#ARVO!		58

[1] Ensisijaisten hakijoiden lukumääriin lasketaan nuorten ja aikuiskoulutuksen (sis. oppisopimuskoulutuksen) sekä kevään että syksyn hakujen ensisijaiset hakijat. Noviasa opiskelijat hakevat sosiaalialan koulutusohjelmaan ja mahdollinen kirkollinen suuntautuminen valitaan ensimmäisen vuoden.

[2] Hyväksytyt (lukumäärään lasketaan hyväksytyt opiskelijat, joiden opiskelu alkaa vuonna 2012 sisältäen syksyn 2011 ja kevään 2012 haun.

[3] Lukumäärään lasketaan vuonna 2012 opintonsa aloittaneet opiskelijat. Lukumäärä sisältää syksyn 2011 haun, jossa opinnot alkaneet keväällä 2012 ja kevään 2012 haun, jossa opinnot alkaneet syksyllä 2012. Lukumäärään ei lasketa syksyn 2012 hakua, jossa opinnot alkavat vuonna 2013. Näytötutkintojen valmistavan koulutuksen osalta aloittaneiden tiedot ilmoitetaan koskien vuotta 2012.

[4] Tutkinnon suorittajien määrään lasketaan nuorten ja aikuisten koulutuksessa opiskelevat sekä eri tavoilla tutkintoa suorittavat 20.9. tilanteen mukaan.

* MuK-tutkinto kelpoistaa tietyin sisällöin C-virkaan. Kelpoisuus oli mahdollista ensi kertaa 2012.

** alempaa ja ylempää teologista perustutkintoa suorittavien määrä (alempaa suorittavia 1303, ylempää suorittavia 471)

*** YH Novian tiedot puuttuvat

Liite 3 Seurakuntaharjoittelu/työssäoppimisjaksojen sijoittuminen hiippakunnittain 2012

Seurakuntaharjoittelu/työssäoppimisjaksojen hiippakunnallinen sijoittuminen 2012										
Virka/ammatti	Diakonian viranhaltija		Kanttori*		Kiinteistö- ja kirkonpalvelutyö ***	Lastenohjaaja**	Nuorisotyönohjaaja		Pappi	HPK yht.
Tutkinto - hiippakunta	sosionomi AMK, <i>socionom YH</i>	säiraanhoitaja AMK	musiikin maisteri	muusikko AMK	suntion ammattitutkinto, <i>yrkesexamen för kyrkvaktmästare</i>	lapsi- ja perhetyön perustutkinto, <i>grundexamen i bam- och familjearbete</i>	yhteisöpedagogi AMK	sosionomi AMK, <i>socionom YH</i>	teologian maisteri, <i>teologie magister</i>	
Turku	20	9		5	20	55	2	1	27	139
Tampere	9	5		9	6	117	9	9	13	177
Oulu	21	15		10	36	96	27	1	16	222
Mikkeli	4	3		5	10	48	0	3	18	91
Borgå	7	1		5	6	20	0	0	11	50
Kuopio	14	2		8	12	80	1	5	17	139
Lapua	17	4		6	33	97	15	6	18	196
Helsinki	25	25		7	11	52	0	22	22	164
Espoo	6	6		8	17	73	1	13	11	135
Yhteensä	123	70	0	63	151	638	55	60	153	1313
Hiippakunnat	Korkeasteen tutkinnot / srk-harjoittelut	Toisen asteen tutkinnot / työssäoppimisjaksot	Yht.	Harjoittelijoita ja työssäoppijoita hpk:ssa (%)	Harjoittelijoiden määrä suhteessa hpk:n srk:ien määrään (harj.&työssäopp./hpk:n srk)	*) Luvuista puuttuvat Sibelius-Akatemian ja YH Novian tiedot. **) Työssäoppimisjaksojen määrään vaikuttaa se, että oppilaitoksilla voi olla tutkintoon kuuluvana 1-3 työssäoppimisjaksoa seurakunnissa. Kirkonvarhaiskasvatuksen ohjaajaksi opiskelevilla ei ollut vuoden 2012 aikana harjoittelujaksoja.				
Turku	64	75	139	11 %	2,3	Srk:ien määrä hpk:ssa 2012				
Tampere	54	123	177	13 %	3,2					
Oulu	90	132	222	17 %	3,6					
Mikkeli	33	58	91	7 %	1,9					
Borgå	24	26	50	4 %	0,8					
Kuopio	47	92	139	11 %	2,5					
Lapua	66	130	196	15 %	4,2					
Helsinki	101	63	164	12 %	5,0					
Espoo	45	90	135	10 %	5,6					
Yhteensä	524	789	1313	100 %						
						Turku	61			
						Tampere	55			
						Oulu	61			
						Mikkeli	49			
						Borgå	64			
						Kuopio	55			
						Lapua	47			
						Helsinki	33			
						Espoo	24			
						Yht.	449			

Liite 4 Papiksi ja diakonian virkaan vihityt 2012

Papiksi ja diakonian virkaan vihityt 2012	Papiksi vihityjä		Papiksi vihityjä/iäkä						Papiksi vihityjä, joilla muu tutkinto + TMI- tutkinto (120 op)	Yht.	Työssä- oppimis- jakson hiippaku nnassa, jossa vihkimys	Seurakuntapapin viroissa oleva papiso (seurakuntapastori, kappalainen, kirkkoherra)	Kirjois- sa olevan papist- on lukum- ääriä 31.12.2012	Srk- pappe ja / kirjois sa oleva papist o %	Hiippakuntasiirrot (lkm)			Diakonian virkaan vihkimys				
	miehiä	naisia	21-30 -v.	31-40 -v.	41-50 -v.	51-60 -v.	yll 60 v.	lkm							hiippakunnasta muuttaneet papist	hiippakuntaan muuttaneet papit	ero		lkm	diakonian virkaan vihityjä, joilla seurakunta työntekijänä		
Hiippakunta																						
Turun arkkihiippakunta	1	5	6	3	2	0	1	0	4	0	3	155	108	263	45 %	3	6	3	2	33	18	
Tampere	8	3	11	9	6	5	0	0	3	0	0	182	127	309	45 %	12	10	-2	1	2	2	
Oulun hiippakunta	5	5	10	10	4	2	3	1	1	1	7	163	63	226	44 %	1	5	4	1	22	0	
Mikkelin hiippakunta	3	8	11	11	6	0	4	1	1	0	3	111	99	210	46 %	11	9	-2	0	0	0	
Ponoon hiippakunta	3	6	9	9	2	3	3	1	1	2	9	106	48	154	46 %	0	0	0	1	7	3	
Kuopion hiippakunta	7	7	14	13	5	1	5	3	8	0	12	91	92	183	56 %	8	2	-6	1	15	0	
Lapuan hiippakunta	2	10	12	12	7	4	0	1	2	0	3	123	100	223	50 %	7	9	2	0	0	0	
Helsingin hiippakunta	5	4	9	5	3	2	1	3	0	0	1	106	117	223	26 %	11	9	-2	1	14	5	
Espoon hiippakunta	2	6	8	4	5	1	2	0	1	0	3	95	101	196	43 %	6	11	5	2	9	4	
Yhteensä	36	54	90	79	41	20	18	11	0	3	41	1132	855	1987	43 %	59	61	2	9	102	32	
	40 %	60 %	100 %	88 %	46 %	22 %	20 %	12 %	0 %	20 %	46 %	57 %	43 %	100 %								31 %
	miehiä	naisia		voksaatio	21-30 -v.	31-40 -v.	41-50 -v.	51-60 -v.	yll 60 v.		työssäoppimisjäsen suor. hpk:ssa	miehiä	naisia									seurakunta työntekijänä

Liite 5 Tuomiokapituleille suoritettut tutkimnot ja orientoitumiskoulutukset 2012

Tuomiokapituleille suoritettut tutkimnot ja orientoitumiskoulutukset 2012	Pastoraalitutkinnon suorittaneet		Seurakuntayön johtamisen tutkinnon suorittaneet		Ylempään pastoraalitutkinnon suorittaneet		Orientoitumiskoulutukseen osallistuneet *							
	miehiä	naisia	yht.	miehiä	naisia	yht.	miehiä	naisia	yht.	kanttori	diakonian viranhaltijat	nuorisotyön-ohjaajat	muut	yht.
Hiippakunta														
Turun arkkihiippakunta	7	4	11	3	4	7	1	0	1	3	5	3	0	11
Tampereen hiippakunta	4	8	12	3	4	7	1	0	1	5	3	0	2	10
Oulun hiippakunta	6	3	9	7	2	9	2	0	2	0	0	0	0	0
Mikkelin hiippakunta	7	8	15	2	5	7	1	0	1	1	8	2	0	11
Povoon hiippakunta	0	3	3	0	0	0	1	0	1	0	0	0	14	14
Kuopion hiippakunta	6	7	13	4	4	8	2	0	2	0	0	0	36	36
Lapuan hiippakunta	1	5	6	3	2	5	0	1	1	1	8	2	0	11
Helsingin hiippakunta	4	7	11	3	4	7	0	0	0	0	1	5	6	12
Espoon hiippakunta	2	6	8	2	7	9	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	37	51	88	27	32	59	8	1	9	10	25	12	58	105
	42 % miehiä	58 % naisia	100 %	46 % miehiä	54 % naisia	100 %	89 % miehiä	11 % naisia	100 %	10 % kanttorija	24 % diakonian viranhaltijata	30 % nt-ohjaaja	55 % muuta	100 %

* Orientoitumiskoulutusta ei ole järjestetty Oulun ja Espoon hiippakunnissa

Liite 6 Tuomiokapitulien arviot työllisyystilanteesta

	Papisto/yleisesti	Seurakuntapastori	Kappalainen	Kirkkoherra	Kanttori/yleisesti	Muu pk:n hyväksymä tuukinto	Ylempi korkeakoulutukinto	Laaja yliopistotukinto	Diakonian viranhaltijat	Kirkon nuorisotyön ohjaajat	Lapsityön ohjaajat (kirkon varhaiskasvatuksen ohjaaja)	Lastenohjaajat	Lähetysseurit	Muut tehtävät
Turku	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	tyydyttävä	tyydyttävä	tyydyttävä	hyvä	erinomainen	tyydyttävä	hyvä	erinomainen	tyydyttävä	tyydyttävä
Tampere	hyvä	hyvä	tyydyttävä	hyvä	tyydyttävä	tyydyttävä	hyvä	hyvä	tyydyttävä	tyydyttävä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Oulu	hyvä	hyvä	tyydyttävä	hyvä	tyydyttävä	tyydyttävä	tyydyttävä	tyydyttävä	tyydyttävä	hyvä	hyvä	hyvä	tyydyttävä	hyvä
Mikkeli	hyvä	erinomainen	tyydyttävä	tyydyttävä	vaikea	tyydyttävä	vaikea	vaikea	tyydyttävä	tyydyttävä	vaikea	tyydyttävä	tyydyttävä	
Porvoo	hyvä	hyvä	erinomainen	hyvä	tyydyttävä	tyydyttävä	tyydyttävä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Kuopio	tyydyttävä	tyydyttävä	hyvä	erinomainen	tyydyttävä	tyydyttävä	hyvä	tyydyttävä						
Lapua	hyvä	hyvä	tyydyttävä	hyvä	tyydyttävä	tyydyttävä	tyydyttävä	tyydyttävä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä
Helsinki	erinomainen	erinomainen	erinomainen	hyvä	erinomainen	tyydyttävä	erinomainen	erinomainen	erinomainen		vaikea	vaikea		hyvä
Espoo	erinomainen	erinomainen	erinomainen	erinomainen	hyvä	hyvä	hyvä	hyvä	tyydyttävä	tyydyttävä	tyydyttävä	tyydyttävä	hyvä	

Liite 7 Seurantaryhmien jäsenet sekä kirkon edustajat opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen asettamissa toimikunnissa 2012

Alla esiteltyjen lisäksi Kirkon koulutuskeskuksen asettamina toimivat kirkon kansainvälisen työn koulutuksen seurantaryhmä, sielunhoidon koulutuksen seurantaryhmä ja teologian opiskelijoiden soveltuvuustutkimuksen seurantaryhmä.

Teologikoulutustoimikunta 1.1.2011–31.12.2012 (varajäsenet suluissa)

Puheenjohtaja: piispa Björn Vikström, Porvoo. Jäsenet: johtaja Kari Kopperi, koulutussuunnittelija Eeva Salo-Kopperi, hiippakuntadekaani Niilo Pesonen, piispainkokouksen teologinen sihteeri/pääsihteeri Jyri Komulainen, professori Ismo Dunderberg, opintoasiainpäällikkö Mervi Palva, professori Gunnar af Hällström, yliopistonlehtori Heikki Salomaa (varajäsen Pauliina Kainulainen), teol. yo Iina Jokilaakso (varajäsen TK Tapio Leinonen), teol. yo Liisa Mendelin (varajäsen teol. yo Marco Harju), teol. yo Annamari Juurakko (varajäsen teol. yo Markus Kallatsa). Sihteerinä vs. työelämäyhteyksien suunnittelija Joonas Salminen 31.7.2012 asti ja 1.8.2012 alkaen työelämäyhteyksien suunnittelija Maria Buchert.

Kanttorikoulutustoimikunta 1.1.2011–31.12.2012 (varajäsenet suluissa)

Puheenjohtaja kenttäpiispa Hannu Niskanen 31.8.2012 asti, 1.9.2012 alkaen puheenjohtajana toimi Jorma Hannikainen (vpj.) Jäsenet yliopettaja Pekka Arola (Tampereen ammattikorkeakoulu, lehtori Ari Rautakoski, Oulun seudun ammattikorkeakoulu), professori Jorma Hannikainen (lehtori Timo Kiiskinen, Sibeliuksen Akatemia, Helsinki), kirkkomusiikin opiskelija Johanna Kinnunen (Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Anna-Julia Peippo, Tampereen ammattikorkeakoulu), kouluttaja Lasse Erkkilä (koulutussuunnittelija Eeva Salo-Kopperi, Kirkon koulutuskeskus), kirkkomusiikin opiskelija Riikka Haapamäki (Sibeliuksen Akatemia, Kuopio, kirkkomusiikin opiskelija Martti Laitinen, Sibeliuksen Akatemia, Helsinki), dekaani Elina Laakso Sibeliuksen Akatemia, Helsinki (Pekka Vapaavuori, Sibeliuksen Akatemia, Kuopio), hiippakuntakanttori Seppo Kirkinen (Kuopion hiippakunta, hiippakuntakanttori Hanna Remes, Helsingin hiippakunta), teologinen sihteeri/pääsihteeri Jyri Komulainen (PK, pääsihteeri/piispa Jari Jolkkonen, Kuopion hiippakunta), vs. työalasihteeri Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen (Kirkkohallitus, Jumalanpalvelus ja yhteiskunta –yksikkö, johtaja/hiippakuntasihteeri Mika Mäntyranta, KJY/Turun arkkihiippakunta). Sihteerinä Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen.

Diakoniakoulutuksen seurantaryhmä 1.1.2010–31.12.2012 (varajäsenet suluissa)

Diakoniakoulutuksen seurantaryhmän puheenjohtaja oli koulutusjohtaja Minna Valtonen, Diak Etelä, Helsinki, (yliopettaja, Kari Ruotsalainen, Diak Itä, Pieksämäki). Jäseninä ovat vuonna 2012 olleet, hiippakuntasihteeri Maria Pitkäranta, Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli, (hiippakuntasihteeri Ulla-Maija Harju, Mikkelin hiippakunnan tuomiokapituli), johtava työalasihteeri Pia Kummel-Myrskog, Kirkon ruotsinkielisen työn keskus, Helsinki, (hiippakuntasihteeri Tua Sandell, Porvoon hiippakunnan tuomiokapituli), diakoniajohtaja Otto Savolainen, Seinäjoen seurakunta, (diakoniatyöntekijä Maria Helin Olarin seurakunta, Espoo), diakoniajohtaja Pasi Nieminen, Porvoon suomalainen seurakunta, (diakoniatyöntekijä Anita Teittinen, Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta), yliopettaja Lea Rättyä Diak Pohjoinen, Oulu, (lehtori Ulla Rinne, Diak Länsi, Pori), lehtori Henrica Lindholm, Yrkeshögskolan Novia, Turku (lehtori Kaj-Mikael Wredlund, Yrkeshögskolan Novia, Turku), asiamies Tiina Laine, Diakoniatyöntekijöiden Liitto, Helsinki, (toiminnanjohtaja Riitta Hiedanpää Diakoniatyöntekijöiden Liitto, Helsinki), opiskelija Tua Kivenruusu, Diak Etelä, Helsinki, opiskelija Jenni Arjala, Diak Etelä, Helsinki ja sihteerinä työalasihteeri Helena Tuominen, Kirkon koulutuskeskus.

Kirkon nuorisotyönohjaajien koulutuksen seurantaryhmä 1.1.2010–31.12.2012 (varajäsenet suluissa)

Kirkon nuorisotyönohjaajien koulutuksen seurantaryhmän puheenjohtaja oli nuorisotyön johtaja Timo Laakso, Varkauden seurakunta. Jäseninä ovat vuonna 2012 olleet: nuorisotyön sihteeri Rauno Vänskä, Helsingin seurakuntayhtymä, (nuorisotyönohjaaja, verkkokeskustelija Maire Kuoppala, Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymä / Kirkkohallitus), nuorisotyönohjaaja Johanna Nyman, Kotkan seurakunta (johtava nuorisotyönohjaaja, Juha Kasari, Helsingin Mikaelin seurakunta), yliopettaja Pekka Launonen, Diak Etelä Järvenpään toimipaikka (lehtori Sami Ritokoski, Diak Etelä Kauniaisten toimipaikka), yliopettaja Vesa Nuorva, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Ylivieskan yksikkö, Raudaskylän toimipiste (koulutusohjelmajohtaja Jukka Hautala, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Ylivieskan yksikkö, Raudaskylän toimipiste), lektor Micaela Nyström, Yrkeshögskolan Novia, Turku (lehtori Henrica Lindholm,

Yrkeshögskolan Novia, Turku), opiskelija Teemu Lindfors, Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta O'Diako (Marika Ahonniska, Copsa), vs. työalasihteeri Sirpa Syrjä-Turpeinen, KKP (työalasihteeri Katri Vappula, KKP), hiippakuntasihteeri Ari Tähkäpää, Mikkelin hiippakunta (hiippakuntasihteeri Reijo Takamaa, Lapuan hiippakunta), johdava työalasihteeri Stefan Myrskog, Kirkon ruotsinkielisen työn keskus (työalasihteeri Ann-Mari Holländer, Kirkon ruotsinkielisen työn keskus), toiminnanjohtaja Arja Lusa, Kirkon Nuorisotyöntekijöiden Liitto KNT (nuorisotyön johtaja, Jari Oksanen Kirkon Nuorisotyöntekijöiden Liitto KNT/Parvoon suomalainen seurakunta), koulutussihteeri Juha Kinanen, PTK – poikien ja tyttöjen keskus (pääsihteeri Eija Kallinen, Nuorten Keskus), nuorisosiain päällikkö Taina Saarenpää, Vantaa (suunnittelija Petra Sorvisto, Espoo) sekä sihteeri, vs. koulutuksen työalasihteeri Minna Törrönen, (KK). Pysyvä asiantuntijajäsen oli koulutussuunnittelija Sanna Jattu, Nuorten Keskus (NK).

Kirkon varhaiskasvatuksen koulutuksen seurantaryhmä 1.1.2010-31.12.2012 (varajäsenet suluissa)
Kirkon varhaiskasvatuksen koulutuksen seurantaryhmän puheenjohtaja oli apulaisrehtori Pirkko Hammarén, Jyväskylän kristillinen opisto. Jäseninä ovat vuonna 2012 olleet: lastenohjaaja Eeva Suonpää, Korson seurakunta (lastenohjaaja Taina Rauhala, Nurmijärven seurakunta), lapsityönohjaaja Lea Blomqvist, Lempäälän seurakunta (työala-johtaja Päivi Yli-Korpela, Helsingin tuomiokirkkoseurakunta), lehtori Leena Vainionpää, Turun kr. opisto (opettaja Sirkka Mattila, Kalajoen kr. opisto), opettaja Ella Keski-Korhonen, Kaustisen ev. opisto (opettaja Leena Salminen, Ylitornion kr. opisto), koulutuspäällikkö Tiina Parkkinen, Koulutuskeskus Agricola (opettaja Pirjo Hätinen, Portaanpään kr. opisto), yliopettaja Pekka Launonen, Diakonia-ammattikorkeakoulu (lehtori Hanna Pulkkinen, Seurakunta-opisto), opiskelija Mia Blomstedt, Helsinki (opiskelija Joonas Jalonen, Hyvinkää), vs. työalasihteeri Minna Törrönen, Kirkon koulutuskeskus (KK) (työalasihteeri Raija Ojell, Kirkon kasvatus ja perheasiat, KKP), hiippakuntasihteeri Jaana Ranttilä, Helsingin hiippakunta (hiippakuntasihteeri Juha Antikainen, Kuopion hiippakunta), opettaja Görel Ahlnäs, Kristliga folkhögskolan i Nykarleby (työalasihteeri Ann-Mari Holländer, Kirkon ruotsinkielisen työn keskus), päiväkodin johtaja Marja-Leena Koskinen, Järvenpää, (varajäsen avoin), opetusneuvos Ulla Aunola, Opetushallitus (opetusneuvos Aira Rajamäki, Opetushallitus), lastenohjaaja Eila Pelttari, Kempele, Kirkon Lastenohjaajat ry (lastenohjaaja Satu Lämsmans, Kotka, Kirkon Lastenohjaajat ry), kouluttaja Liisa Luukkonen, Seurakuntien Lapsityön Keskus (aluesihteeri Maara Kosonen, PTK – poikien ja tyttöjen keskus), sihteeri, vs. koulutuksen työalasihteeri Minna Törrönen, KK.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamat toimikunnat ja ryhmät kaudella 2011-2013

Koulutustoimikuntajärjestelmän ohjausryhmän jäsen oli Marja Pesonen. Opetus-, ohjaus- ja kasvatusalan koulutustoimikunnan jäsen Eeva Salo-Kopperi, varajäsen Reijo Liimatainen. Sosiaalialan koulutustoimikunnan jäsen oli Helena Tuominen, Pekka Tukeva varajäsen. Tiina Saarela oli terveysalan koulutustoimikunnan jäsen (ei varajäseniä). Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen oli musiikki-, teatteri- ja tanssialan koulutustoimikunnan jäsen, Mika Mäntyranta varajäsen.

Opetushallituksen nimeämät tutkintotoimikunnat

1.8.2010-31.7.2013: Lapsi- ja perhetyön tutkintotoimikunta jäsen työalasihteeri jäsen Raija Ojell, lasten ja nuorten erityisohjauksen tutkintotoimikunnan jäsen Juha Jutila, suntion tutkintotoimikunta jäsen kirkkoherra Harri Henttinen (Vesilahden srk) ja puheenjohtaja työmarkkina-asiamies Katariina Kietäväinen (KiT), vanhustyön tutkintotoimikunnan pysyvä asiantuntijajäsen Irene Nummela.

Kirkon edustajat muissa yhteiskunnan koulutustyöryhmissä

Johtaja Kari Kopperi toimii Valtioneuvoston asettaman Elinikäisen oppimisen neuvoston varajäsenenä ja sen Työpaikalla oppimisen jaoston varsinaisena jäsenenä.

Valtioneuvoston nimeämä työ-, koulutus- ja elinkeinoasiain neuvosto (TKE-neuvosto) toimikausi 2012-2014: jäsen työmarkkinajohtaja Risto Voipio, henkilökohtainen varajäsen neuvottelupäällikkö Oili Marttila.

TKE-neuvoston ennakoitijaosto, jäsen neuvottelupäällikkö Oili Marttila.